

## AZERBAIJAN: AS INCOMES RISE, FORTUNETELLING BOOMS

May 14, 2013

Shahin Abbasov

While Azerbaijan grows rich from energy extracted from beneath the land and sea, quacks and charlatans in the Caspian Basin nation are making hay.

In a national survey conducted earlier this year by the Baku-based Center for Economic and Social Development, an internationally recognized independent think-tank, roughly a quarter of the 500 respondents said that they had visited a psychic, shaman, fortuneteller or astrologer in 2012.

Based on respondents' information, the Center estimated that a whopping 160 million manats, or about \$203 million, had been spent on such services. The amount stands out, considering that Azerbaijan has a population of roughly 9.6 million. "It is three times more than annual government budget spending on maintenance of the presidential administration or four times more than spending on the judiciary system," claimed the Center's director, economist Vugar Bayramov.

Throughout the South Caucasus, as well as in nearby Russia, Iran and Turkey, fortunetelling [5]long has prospered, no matter what the government's attitude or religious restrictions. But increased income levels [6]over the past decade in Azerbaijan seem to have provided a big boost to such practices, Bayramov believes.

According to government data, the average income in Azerbaijan has increased by 2.9 times since 2003 and now stands at 517.6 manats (\$659.70) per month. "People have more savings to spend for psychics' services. Meanwhile, lots of social-welfare problems [7]make people [lack confidence] about the future," Bayramov commented.

Low trust in the state-run healthcare system, for instance, prompts "more people to ask various healers for recovery" from their medical problems, he said. Other widespread problems, such as unemployment (the official rate stands at 5.1 percent, but unofficial estimates go into the teens) or low levels of education, also play a role. One Baku-based psychic interviewed by EurasiaNet.org agrees with the assessment of the Azerbaijani fortunetelling sector's economic value. "You cannot imagine how widespread these practices are in Azerbaijan," said the 41-year-old psychic, who gave his name as Kenan M. "People do pay them and pay a lot," he said in reference to those with alleged divination skills. "Therefore, [clients] expect results."

Prices are negotiable, depending on the psychic's reputation and the client's own financial status and the "scope of work" requested, Kenan M. continued.

A single visit to an ordinary Azerbaijani psychic could range anywhere from 50 to 1,000 manats (about \$64 to \$1,275). A session with a celebrity Azerbaijani psychic, such as Moscow-based para-psychologist Zireddin Rzayev, can climb as high as 10,000 manats (\$12,700), according to popular report.

As newspaper ads attest, hexes against rivals, known as

jaadu, are one service particularly in demand in this market.

One Baku weekly paper features a special section for fortunetelling ads; a notice from a "black magician" promises - for women only - love charms and "vengeance on enemies," plus protection from "the evil eye, hexes, sorcery and other things."

Most clients, Kenan M. estimated, are, indeed, women, between the ages of 18 and 32, who come seeking love, marriage (an event strongly encouraged for women throughout the Caucasus) or "to open their chakras," the Hindu concept of life-giving energy.

While rumor has it that senior members of the Azerbaijani government and their family members also make regular use of fortunetellers, the reports cannot be substantiated. "There are psychics who provide services to the elite, but they are low-profile and not many people know about them," commented Kenan M.

Being circumspect about any interest in psychics is not limited to the elite alone. Several secular-oriented young women shared detailed knowledge about various Baku psychics' names, services and prices with EurasiaNet.org, but denied ever having visited one.

Practicing Azerbaijani Muslims generally abstain altogether from fortunetelling, which the Koran defines as a sin. Shahin Hasanly, a popular imam at Baku's Meshadi Dadash mosque, commented that he has not even addressed the issue with believers since fortunetelling's status as "a big sin" is clear.

The Center for Economic and Social Development's study results "show how large are the moral problems in our society these days," he added.

One psychologist working at the Baku-based Women's Crisis Center, a non-governmental organization, argues, though, that trips to fortunetellers are nothing unusual and will continue so long as problems [8]exist to be overcome.

"At all times and everywhere, people have believed in shamans, fortunetellers, magicians and holy places," commented Azad Isazade. "[T]he interest could increase or decrease. But it has always existed."

Editor's note: Shahin Abbasov is a freelance reporter in Baku.



2012 © EurasiaNet

Source URL: <http://www.eurasianet.org/node/66964>

## СТУДЕНТЫ-АЗЕРБАЙДЖАНЦЫ Г. КИЕВА И РЕВОЛЮЦИОННОЕ ДВИЖЕНИЕ В УКРАИНЕ (1900 – 1917 ГГ)

**Купчик Олег Романович,**

*кандидат исторических наук, доцент кафедры истории для гуманитарных факультетов исторического факультета Киевского национального университета имени Тараса Шевченко*

**Дамиров Али-Иса Умуд оглы,**

*член Национального союза журналистов Украины*

Закономерно, что главную роль в студенческом политическом движении определенной страны, города играют студенты, которые являются их коренными жителями. Само рождение, воспитание, учеба, длительное проживание в этой местности определяют знание ими жизни местного населения, его обычаев и традиций, психологии и менталитета, как говорится, “изнутри”. Приезжим же студентам, тем более студентам-иностранцам приходится долго адаптироваться. Влияют отличительные от тех, что на Родине, условия жизни, “чужой” народ, незнание его культуры и языка, другие климат, пища и много других факторов. Но со временем они пытаются активно участвовать в общественно-политической жизни страны пребывания, более того, влиять на нее, продолжая отстаивать не только общедемократические и корпоративные права, но и собственные национальные, культурные, религиозные и другие интересы.

Поэтому, не случайно, что целый ряд советских историков<sup>1</sup>, обстоятельно изучающие и обобщающие студенческое движение в Российской империи или ее отдельных городах в начале XX века, об активном участии в нем студентов-азербайджанцев старательно умалчивали. Определило это борьба тех не только за свободу слова, собраний, языка, печати, профсоюзов, вероисповеданий, неприкосновенность особы, но и за развитие собственно азербайджанской средней и высшей школы, литературы, музыки и искусства, сохранение исламских устоев общества. Современные же ученые<sup>2</sup> нивелировали значение участия студентов-азербайджанцев (как грузин и армян) в студенческом политическом движении, отдавая главную роль в нем студентам-русским, евреям и полякам.

Так какими же были истинные место и роль студентов-азербайджанцев в студенческом революционном движении города Киева в 1900 – 1917 гг., характер и организационные формы участия в нем? Какие задачи ставили они перед собой, какие методы борьбы использовали, были ли представлены в обще-студенческих организациях города, поддерживали ли отношения с украинской студенческой общественностью?

Очевидно, что поступление азербайджанских абитуриентов на учебу в высшие учебные заведения

Киева обусловило отсутствие собственных вузов\*. Архивные документы подтверждают, что наибольшей популярностью у них пользовался Университет Св. Владимира, потом Киевский политехнический и Киевский коммерческий институты. Отдельные азербайджанские девушки в качестве слушательниц учились и на Киевских женских высших курсах. В целом, в начале XX века, скажем, в университете училось несколько десятков азербайджанцев<sup>3</sup>. Они составляли незначительное количество по сравнению с общим количеством его студентов в несколько тысяч человек. Но большинство не осталось в стороне от студенческой борьбы. Например, во время студенческой забастовки 1900 – 1901 гг. в университете среди задержанных студентов оказалось 8 мусульман<sup>4</sup>. Во время студенческих революционных волнений 1907 г. среди арестованных было уже 42 кавказца<sup>5</sup>. Вместе со студентами-евреями и поляками они требовали отмены ограничений, которые касались и их, а именно процентной нормы при поступлении в вузы, запрета на государственную и военную службу, добивались права на собственные средние и высшие учебные заведения.

Правда, создать собственную студенческую организацию и ввести собственного представителя в обще-студенческую организацию города им тогда не удалось. Лишь в 1911 г. (в советской историографии 1910 – 1914 гг. назывались “периодом нового революционного подъема”)<sup>6</sup> они создали в университете собственное “землячество”. В него вошли почти все студенты-мусульмане этого вуза. В конце этого же года их ведущие деятели (Ш. Рустамбеков, Ф. Ордубадский, А. Тальшинский) составили “Устав Общества взаимопомощи студентов-мусульман Университета Св. Владимира”<sup>7</sup>. Его предоставили на утверждение киевскому губернатору, но тот в марте 1912 г. перенаправил в ученый совет университета. Тот, также не желая брать на себя ответственность, отказал в утверждении, а ректор, в свою очередь, посоветовал направить устав на утверждение министру образования. В декабре этого же года Ф. Ордубадский, по поручению членов землячества, подал его в канцелярию Министра образования в Петербурге. Хотя тот с решением затягивал<sup>8</sup>, студенты-мусульмане Университета Св. Владимира



считали, что имеют все шансы утвердить устав, поскольку ранее были легализованы землячества студентов-мусульман в Петербургском политехническом и Московском коммерческом институте<sup>9</sup>.

Тем не менее деятельность землячества осуществлялась тогда в университете де-факто. Оно проходило путь юридического оформления и организационного формирования. Должно было функционировать в форме “кассы взаимопомощи” и ставило перед собой “экономические и культурно-просветительские задачи”, в частности предоставления собранной для бедных и нуждающихся студентов-мусульман материальной помощи в виде денег и бесплатных учебников.

Руководило работой общества Правление, состоявшее из пяти человек (председатель, казначей, секретарь и двое членов). Фонд кассы взаимопомощи формировался из денег, собранных среди членов общества (каждый сдавал в зависимости от благосостояния, в целом от 25 до 50 копеек в месяц). На собранные деньги также покупалась литература, хранящаяся в Библиотеке общества и даваемая нуждающимся студентам-мусульманам в пользование. Расходование денег контролировала Ревизионная комиссия. Все спорные в работе вопросы разрешал так званый “товарищеский суд”. На время ожидания ответа от министра по вопросу легализации общества или отказа в этом, ректор все же разрешил студентам-мусульманам собираться в аудиториях университета для задачи их нуждающимся товарищам денег и книг<sup>10</sup>.

Не дожидаясь утверждения устава, руководство общества развернуло работу и в марте 1913 г. инициировало объединение в одну организацию студентов-мусульман уже всех вузов империи, чтобы “активно вести общественную работу”<sup>11</sup>. Идея принадлежала собственно Ш. Рустамбекову и для ее реализации создали организационную комиссию, в которую вошли: А. Тальшинский (председатель), У. Ахтямова (секретарь), Ш. Рустамбеков, Ю. Везиров\* и Х. Еникеев (члены). В последствии в ее состав в качестве членов были включены также Ф. Ордубадский и А. Алибеков. В отсутствие А. Тальшинского обязанности председателя иногда исполнял Х. Еникеев. Заседание проводилось один – три раза на месяц, обсуждаемые вопросы и принятые решения на них заносились в протоколы.

Перед комиссией стояли задачи: организовать сбор денег для проведения съезда студентов-мусульман, на котором предстояло создать организацию; установить в каких вузах функционируют организации студентов-мусульман и наладить с ними связи; составить и направить им (за подписью председателя А. Тальшинского и секретаря У. Ахтямовой) письма с извещением и приглашением на запланированное на 17 апреля 1913 г. предварительное собрание их представителей (для

переписки использовались домашние адреса А. Тальшинского и Ш. Рустамбекова); определится, у кого из членов киевской организации могли бы остановиться на проживание прибывшие на то собрание представители иногородних организаций; составить повестку дня предварительного собрания, а также темы докладов на нем.

В то же время обсуждались и другие вопросы. Так на заседании комиссии 21 марта по инициативе Ш. Рустамбекова был поднят вопрос об анкетах, при помощи которых планировалось установить общую численность студентов-мусульман империи, составить их реестр и выяснить социальные нужды. К разработке анкеты был привлечен А. Алибеков, предложивший включить в анкету графу об источниках доходов и реальном материальном положении нуждающихся студентов-мусульман (например, собственные деньги, стипендия, частные пожертвования, и т.д.). 12 апреля Ф. Ордубадскому поручено создание в структуре общества экономико-культурного отдела, занимавшегося уже практической реализацией помощи студентам-мусульманам и проведения просветительской работы<sup>12</sup>.

В конце марта 1913 г. комиссия сообщила о существовании “Общества взаимопомощи студентов-мусульман Университета Св. Владимира” и поданном на утверждение министру образования уставе студентам-мусульманам Новороссийского (Одесского), Харьковского, Петербургского и Казанского университетов, Петербургский политехнический и Московский коммерческий институты. А в начале апреля того же года розослала им приглашения на предварительное собрание.

Его целью было: а) определить время и место проведения обще-мусульманского студенческого съезда и б) выработать программу съезда студентов-мусульман высших учебных заведений империи.

Несомненно, что успешному налаживанию киевскими студентами-мусульманами связей со студентами-мусульманами из вузов других городов содействовало, что те были их родственниками или знакомыми. Отношения налаживались в основном путем письменной переписки. Но наиболее активный из них, Х. Еникеев, в декабре 1912 г. во время рождественских каникул съездил в Казанский университет, где непосредственно встречался с его студентами-мусульманами и попытался убедить их “поработать на пользу мусульманского мира”, говорил, что “нужно сдвинуть мусульманство с мертвой точки, на которой оно находится”. Несмотря на скептицизм некоторых студентов-единоверцев, ему все таки удалось переубедить большинство из них прислать своего представителя на предварительное собрание в Киев<sup>13</sup>.

В итоге, 17 апреля 1913 г. в семь часов вечера на квартире у курсистки киевских высших женских курсов С. Ахундовой по ул. Назарьевской, 15, кв. 7

(она арендовала комнату) на предварительное собрание собралось шестнадцать человек. В частности, сама **Ахундова Сона-ханум Ага Абдул-Халыг кызы** (родилась 23 августа 1893 г. в г. Шемаха Бакинской губ., мусульманка, из духовного сословия, по окончании в г. Баку учебно-воспитательного Св. Нины в 1912 г. поступила на Киевские высшие женские курсы), а также **Ахтямова Умма Гульсум Абуссугудовна** (родилась 13 мая 1889 г. в г. Уфа, мусульманка, дворянка, по окончании в 1908 г. Уфимской частной гимназии в том же году поступила на С.-Петербуржские высшие женские курсы, в 1909 г. перевелась на Киевские высшие женские курсы, в Киеве проживала по ул. Тарасовской, 40, кв. 17); **Тальшинский Мир Абдульфат-хан** (он же **Агахан\***) **Мир Рза хан-оглы** (родился 19 сентября 1885 г. в г. Ленкорань Бакинской губ., мусульманин, потомственный дворянин, по окончании в 1909 г. Бакинской мужской гимназии в этом же году поступил на медицинский факультет Университета Св. Владимира, в Киеве проживал по ул. Рейтарской, 17, кв. 21); **Рустамбеков Шафи-бек Мустафа-бек оглы** (родился в 1893 г. в с. Мамайлы Арешского уезда Елизаветпольской губернии, мусульманин, дворянин, по окончании в 1911 г. Елизаветпольской мужской гимназии в том же году поступил на юридический факультет Университета Св. Владимира, в Киеве проживал по ул. Пушкинская, 31, кв. ?); **Ордубадский Фируз-бек Мехтихан оглы** (родился 17 октября 1888 г. в г. Ордубад Ереванской губ., мусульманин, дворянин, по окончании в 1907 г. Елизаветпольской мужской гимназии в 1908 г. поступил на медицинский факультет Университета Св. Владимира, в Киеве проживал по ул. Благовещенской, 73, кв. 1); **Ахундов Гусейн-бек Гейдар-бек оглы** (родился 11 декабря 1890 г. в г. Баку, мусульманин, дворянин, по окончании в 1911 г. Бакинского реального училища в том же году поступил в Киевский политехнический институт, в Киеве проживал по ул. Гоголевской, 38, кв. 5); **Еникеев Халил-Улла Ибатуллинович** (родился 25 октября 1891 г. в д. Ново-Карганы Богадинской волости, Белебеевского уезда, Уфимской губ., мусульманин, дворянин, по окончании в 1912 г. Уфимской мужской гимназии в том же году поступил на медицинский факультет Университета Св. Владимира, в Киеве проживал по ул. Степановской, 25, кв. 2); **Везиров Джамиль-бек Исмаил оглы** (родился 21 февраля 1888 г. в г. Шуша Елизаветпольской губ., мусульманин, дворянин, по окончании в 1907 г. Бакинского реального училища в 1908 г. поступил в Томский Технологический институт, а в 1909 г. перевелся в Киевский политехнический институт, в Киеве проживал по ул. М.-Благовещенской, 73, кв. 1); **Алибеков Али-бек Кулибек-оглы** (родился 26 марта 1878 г. в с. Дардалы Карягинского уезда Елизаветпольской губ.,

мусульманин, дворянин, после успешной сдачи экзамена на аттестат зрелости в 1912 г. в Бакинской мужской гимназии в том же году поступил на медицинский факультет Университета Св. Владимира, в Киеве проживал по ул. Столыпинской, 32, кв. 4); **Сафаралибеков Ширин-бек Гусейн-бек оглы** (родился 14 июля 1888 г. в д. Кюрдиван Шемахинского уезда Бакинской губ., мусульманин, дворянин, по окончании в 1910 г. Бакинской мужской гимназии в том же году поступил на юридический факультет Харьковского университета, в Киеве остановился у Г. Ахундова, брата которого знал по учебе в Бакинской гимназии); **Нассирбеков Абдульфат Хан Карим Ханович** (родился 14 июня 1887 г. в г. Мешхед в Персии, мусульманин, хан, по окончании в 1908 г. Ташкентской мужской гимназии в том же году поступил в Новороссийский университет, в Киеве остановился у знакомого ему Дж. Везирова, по ул. М.-Благовещенской, 73, кв. 1); **Курбан-Галиев Наджиб Галиевич** (родился 15 июля 1886 г. в г. Троицке Оренбургской губ., мусульманин, мещанин, по окончании в 1909 г. реального училища Гуревича в Петербурге в том же году поступил на юридический факультет С.-Петербургского университета, в Киеве остановился в гостинице Гладынюка); **Мехтиев Мир Ягуб Мир Азир оглы** (родился в 1891 г. в с. Хирдалан Бакинского уезда Бакинской губ., мусульманин, из духовного звания, по окончании в 1909 г. коммерческого училища в г. Александрополе в том же году поступил в С.-Петербургский политехнический институт, в Киеве остановился в гостинице Гладынюка); **Каримов Мухаммед Гариф Гильманович** (родился 1 марта 1887 г. в д. Менилибаевой Мордовской волости, Бугульминского уезда, Самарской губ., мусульманин, крестьянин, по окончании в 1909 г. Оренбургского реального училища в том же году поступил в Московский коммерческий институт, в Киеве остановился у А. Тальшинского по ул. Рейтарской, 17, кв. 21); **Имамбаев Абубакир Иммухаметович** (родился 1 мая 1888 г. в г. Троицке Оренбургской губ., мусульманин, киргиз второго аула Чубарской волости, Кустанайского уезда, Тургайской области, по окончании в 1910 г. Троицкой мужской гимназии поступил на юридический факультет Казанского университета, осенью 1912 г. исключен за неуплату учебы по неимению средств, в Киеве остановился у Х. Еникеева по ул. Степановской, 25, кв. 2); **Ибрагимов Галиман Гирфанович** (родился в 1887 г. в д. Султан-Мурат Стерлитамакского уезда, Уфимской губ., мусульманин, учитель, литератор, журналист, окончил русско-татарскую школу в д. Султан-Мурат, обучался в “медресе” г. Оренбург и г. Уфа, в Киеве занимался частной учительской практикой, в Киеве проживал по ул. Степановской, 18, кв. ?)<sup>14</sup>.

<sup>1</sup> Шурубалко В. К. Студентський рух в Києві напередодні революції 1905 р.: дис. ... канд. іст. наук / Шурубалко В. К. – К., 1947; Деревинский Д. Л. Студенческое движение на Украине (1899 – 1902): дисс. ... канд. ист. наук / Деревинский Д. Л. – К., 1948; Симонов С. С. Очерки по истории студенческого движения в Киеве. 1834 – 1903 гг.: дисс. ... д-ра ист. наук / Симонов С. С. – К., 1948; Круглова З. С. Студенческое движение в России в период нового революционного подъема (1910 – 1914 гг.): дисс. ... канд. ист. наук / Круглова Зинаида Степановна. – М., 1965; Просяник М. П. Деятельность большевистских организаций Украины по вовлечению молодежи в революционную борьбу накануне и в период первой русской революции (1897 – 1903 гг.): дисс. ... канд. ист. наук / Просяник М. П. – К., 1969; Олесич Н. Я. Разработка В. И. Лениным вопроса о роли и месте студенческого движения в демократической борьбе русского пролетариата: дис. ... канд. ист. наук / Олесич Николай Яковлевич. – Л., 1970; Кныш Г. Н. Борьба большевиков за учащуюся молодежь накануне и в годы первой русской революции (1903 – 1907 гг.) (На материалах Украины): дис. ... канд. ист. наук / Кныш Геннадий Николаевич. – Днепропетровск, 1977; Калинин Ю. А. Деятельность революционных марксистов, большевистских организаций по вовлечению студенчества в борьбу против самодержавия 1900 – 1904 гг.: (На материалах Украины): автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. ист. наук: спец. 07.00.01 “История КПСС” / Ю. А. Калинин. – К., 1978; Киевский университет: страницы революционной борьбы / Под ред. М. У. Белого. – К., 1984; Олесич Н. Я. Борьба партии большевиков за студенчество в трех революциях: дисс. ... докт. ист. наук / Олесич Николай Яковлевич. – Л., 1985; Димитров Н. Ф. Студенческое движение на Украине (1910 – февраль 1917 г.): к истории гегемонии пролетариата в демократическо-коммунистическом движении: автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. ист. наук: спец. 07.00.02 “История СССР” / Н. Ф. Димитров. – О., 1987; Рафальский О. А. Межнациональные революционные связи студенчества на Украине (1895 – 1904 гг.): автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. ист. наук: спец. 07.00.02 “История СССР” / О. А. Рафальский. – К., 1990.

<sup>2</sup> Левицька Н. М. Студентство України в кінці XIX – на початку XX століть: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 “Історія України” / Н. М. Левицька. – К., 1998; Гончарова Н. О. Національно-політичний рух студентської та учнівської молоді в Україні (90-ті роки XIX ст. – лютий 1917 р.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 “Історія України” / Н. О. Гончарова. – О., 2006; Фартучна Г. В. Студентство міста Києва у суспільно-політичному житті України (1900 – 1917 рр.): : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 “Історія України” / Г. В. Фартучна. – К., 2010; Иванов А. Е. Высшая школа России в конце XIX – начале XX века / Анатолий Евгеньевич Иванов. – М., 1991; Иванов А. Е. Студенчество в России конца XIX – начала XX века. Социально-историческая судьба / Анатолий Евгеньевич Иванов. – М., 1999.

<sup>3</sup> Бакинський університет був оснований лише в 1919 г.

<sup>4</sup> Поділ студентів Київського університету по вірі й стану // Рада. – 1912. – 11 лип.

<sup>5</sup> ГАКО. – Ф. 2. – Оп. 216. – Д. 52. – Арк. 65 – 67.

<sup>6</sup> К беспорядкам в университете // Киевлянин. – 1907. – 21 ноября.

<sup>7</sup> Круглова З. С. Студенческое движение в России в период нового революционного подъема (1910 – 1914 гг.): дисс. ... канд. ист. наук / Круглова Зинаида Степановна. – М., 1965.

<sup>8</sup> Смотри детальнее: “Устав общества взаимопомощи студентов-мусульман Университета Св. Владимира” // ГАК. – Ф. 16. – Оп. 351. – Д. 54. – Л.

<sup>9</sup> ЦГИАУК. – Ф. 274. – Оп. 1. – Д. 3151. – Л.

<sup>10</sup> Там же. – Д. 3151а. – Л. 529 – 531, 538 – 540.

<sup>11</sup> ЦГИАУК. – Ф. 274. – Оп. 1. – Д. 3151а. – Л. 520 – 522об., 523 – 525об., 544 – 546об., 551 – 552об., 547 – 549об., 555 – 557, 558 – 560об., 566 – 568.

<sup>12</sup> Там же. – Д. 3151. – Л. 217 об.

<sup>13</sup> Везиров Мир Юсиф-бек Мирбаба-бек оглы в 1910 – 1915 гг. учился на юридическом факультете Университета Св. Владимира. В 1918 г. был назначен послом Азербайджанской Демократической Республики в УНР. Но из-за большевистской оккупации в Киев так и не доехал, в итоге, в марте 1919 г. назначен консулом АДР в Стамбуле. В материалах следствия Ю. Везиров упоминается трижды: в показаниях А. Тальшинского, А. Алибекова и Х. Еникеева. Первый указал Ю. Везирова как одного из членов возглавляемой им организационной комиссии, второй и третий подтвердили его показания. При том, авторы уверены, что они не перепутали его с двоюродным братом, Джамилем Везировым, поскольку о нем упоминают вместе с Юсифом Везировым. Странно, но на предварительном собрании он не присутствовал, он не был задержан, ни арестован, криминальному преследованию не поддавался. – Д. 3151. – Л. 547 – 549об., 558 – 560об., 566 – 568.

<sup>14</sup> ЦГИАК. – Ф. 274. – Оп. 1. – Д. 3151. – Л. 22зв.; Д. 3151а. – Л. 536 – 537, 551 – 552об.; 558 – 560об., 566 – 568, 558.

<sup>15</sup> ЦГИАУК. – Ф. 274. – Оп. 1. – Д. 3151. – Л. 218 – 218об.; Д. 3151а. – Л. 570 – 572.

<sup>16</sup> Вероятно, что в 1920 г. именно А. Тальшинский под именем Агахана временно исполнял обязанности консула УНР в Баку // Гасымлы М. Дж., Купчик О. Р., Дамиров А. У. Украинско-азербайджанские политические отношения: история и современность: монография / Гасымлы Муса Джафар оглы. – К., 2012. – С. 79.

<sup>17</sup> ЦГИАУК. – Ф. 274. – Оп. 1. – Д. 3151. – Л. 119 – 150; Д. 3151а. – Л. 446 – 449, 520 – 520об., 566 – 568.

*(Продолжение в следующем номере)*



## AVROPA KİLSƏLƏRİNDƏ AZAN SƏSİ

*Almaniyada kilsələrin məscidlərlə əvəz olunması faktı xristian dünyasını və bütün Avropanı məyus etməkdədir*



Milli.Az Ffi.az-a istinadən bildirir ki, İtaliyanın "Il Foglio" qəzetinin müəllifi Giulio Meotti bu barədə məqaləsinə "İndi burada Allah yaşayır" ("Inquilino Allah") sərlövhisini seçib.

Almaniyada yüzlərlə kilsənin məscidə çevrilməsini qeyd edən müəllifə görə, Avropanın bir nömrəli ölkəsində "Şəriətlə konstitusiyanın münaqişəsi" baş verməkdədir. Məqalədə həmçinin yazılıb: "10 il əvvəl ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı Günter Qrass dindarların getmədikləri kilsələri məscidlərə çevirməyi təklif etmişdi. Onun fikrincə, "bu səxavətli jest almanları vicdan əzabından qurtaracaq".

Bu gün Hamburqun lüteran kilsəsi Kapernaumkirche ciddi dəyişikliklərə hazırlaşır: tezliklə o, islam kultunun mərkəzlərindən birinə çevriləcək. Hamburq sakinlərinin hələ 2002-ci ildə başlamış total surətdə xristianlıqdan üz döndərməsi kilsəyə gedənlərin sayının kəskin azalmasına, kilsənin boşalmasına səbəb olub. Lüteran kilsəsinin alıcısı kimi Yaxın Şərq və Şimali Afrika mühacirləri üçün doğma olan "Nour Islamic Center" islamçı təşkilatı çıxış edib.

Belə bir sifarişlə, məsciddə ilk namaz oktyabrın 3-də Almaniyanın vahidliyi günündə qılınacaq. "Nour Islamic Center"-in nümayəndələri bu tarixi məscidə təkcə müsəlmanların deyil, həmçinin digər dinlərin nümayəndələrinin də gələ biləcəyi "açıq məscid bayramı" elan ediblər. Hadisə mətbuatda geniş rezonans doğurub, alman qəzetləri rəngarəng başlıqlarla doludur: Abendblatt "Məscidlər kilsələri əvəz edirlər", Frankfurter Allgemeine Zeitung "Bizim icarəçimiz Allahdır", Taz "Yeni reallıq". Xəbər Almaniyada şok yaradıb: Hamburq məscidini artıq Ayasofiya ilə müqayisə edirlər.

### SİYASƏTÇİLƏR PROTESTANT İCMASININ QƏRARINI DƏSTƏKLƏMİRLƏR

"Hətta kilsənin satışı qanuni olsaydı belə, kilsənin məscidə çevrilməsi dinlərarası münaqişənin əlacı deyil", deyər Xristian-Demokrat İttifaqının Hamburq bölməsinin lideri Markus Veinberq bəyan edir. Angela Merkelinin partiyadaşının fikrini ölkənin bir çox lüteran və katolikləri bölüşürlər. Pastor Urlix Rüss gözlənilən dəyişiklikləri "Almaniya cəmiyyətində islamın gücünün artmasının birbaşa sübutu" adlandırır. Katolik yepiskopu Hans-Yoxen Yaskxe isə bəyan edib ki, "Kilsənin dəyişdirilməsi bizim maraqlarımıza uyğun deyil, çünki islam və xristianlıq qarşı-qarşıya belə qoyula bilməz".

### İNTEQRASIYAYA DOĞRU YALANÇI ADDIM



Hamburqda kilsənin bağlanması Almaniyada bu tipli yeganə hadisə deyil. Bu varlı Avropa ölkəsində bir çox katolik məbədlər də müflis olmaq üzrədirlər. Almaniyada yepiskop konfransının məlumatına görə, 1990-cı ildən başlayaraq, 300 xristian məbədi bağlanıb. Gələcəyə olan proqnoz da ürəkəçən deyil: balaca Essen şəhərciyində (Mərkəzi Almaniyada) tezliklə kilsələrin dördüdə birinin ləğv ediləcəyi ehtimalı var. Müsəlman əhalisi isə son 20 il ərzində xeyli artıb: 50 mindən (80-ci illərin əvvəli) 4 milyonadək. Bütün ölkədə təxminən 24 fəaliyyətdə olan məscid var. Buna baxmayaraq, müsəlmanların çoxu hələ də qarajlarda, dükanlarda və XIX əsr binalarının həyətlərində namaz qılmağa məcburdurlar. Belə vəziyyət lüteranları fəaliyyətdə olmayan kilsələrin satılması barədə qərar qəbul etməyə həvəsləndirib.

*Milli.Az*  
20 April 2013

## VLADİMİR PUTİN HİCABA QARŞI ÇIXDI

*Rusiya prezidenti Vladimir Putin hesab edir ki, təhsil müəssisələrində hicab geyilməsində yaxşı bir şey yoxdur*

Putin deyib ki, belə ənənə Rusiyanın müsəlman regionlarında heç vaxt olmayıb. "Burada yaxşı bir şey yoxdur. Əlbəttə, bəzi respublikalarda milli xüsusiyyətlər var. Amma bu, ümummilli xüsusiyyət daşımır".

Putin bildirib ki, bəzi ölkələrdə, hətta, hicab geyinmək qanunla qadağan olunub.

"Mən hesab edirəm ki, ölkəmizdə məktəbli formasına qayıtmaq olar və bu vacibdir. Belə iş artıq gedir", - o əlavə edib.



## İSVEÇDƏ MİNARƏDƏN AZAN OXUMAĞA İCAZƏ VERİLDİ

*Hər həftənin cümə günləri minarələrdən canlı azan veriləcək*

İsveçdə ilk dəfə minarədən canlı azan oxunacaq. "Fittja Ulu Məscidi" rəsmisinin bildirdiyinə görə, İsveçdə ilk dəfə minarədən azan oxunmasına rəsmən icazə verilib. Hələlik canlı azan oxunmasına yalnız cümə günləri icazə verilib.

Stokholm təhlükəsizlik rəhbəri Gunnar Edeland öz növbəsində bildirib ki, minarədən azan oxunmasında asayış və nəqliyyat baxımından heç bir problem yoxdur.

## İLK AZANDAN SONRA İKİNCİ BİR İLK: İKİ DİLDƏ XÜTBƏ

*Türk dilini bilməyənlər üçün İngiliscə xütbə oxundu*

İsveçin paytaxtı Stokholmdakı "Fittja Ulu Məscidi"ndə mayın 3-də cümə xütbəsi Türkcə və İngiliscə oxunub. Minarəsindən ilk dəfə azan oxunmasına icazə verilən 3 mərtəbəli "Fittja Ulu Məscidi" müsəlmanlarla dolub. Ailə, qonşularla əlaqə və uşaqlara dini biliklərin verilməsi barədə cümə xütbəsini İstanbul Sultanəhməd Məscidinin imamı İsaq Qızılaslan iki dildə oxuyub.

## MERKEL MÜSƏLMAN UŞAQLARININ İDMAN DƏRSİ HAQQINDA

*Almaniyada Angela Merkel hökumətinin sözcüsü Georg Streiter «Rheinische Post» qəzetinə verdiyi açıqlamada kanslerin məktəblərdə müsəlman qız və oğlan uşaqlarının bədən tərbiyəsi dərslərində ayrılması ideyasına qarşı olduğunu söyləyib*



Hökumət adından danışan sözcü deyib: "İnsanların biri-birindən ayrılması fikri harmoniyaya tamam ziddir. Belə bir vəziyyət harmoniya siyasətində yanlış bir siqnaldır".

Bu ilin sentyabrında parlament seçkiləri keçiriləcək. Əsas müxalifətin, Sosial Demokrat Partiyasının lideri, kanslerliyə namizəd, Pyer Steinbruk isə müsəlman qız və oğlanların bədən tərbiyəsi dərslərini ayrı-ayrı keçmələrinə qarşı olmadığını bildirib. O, müsəlman icmasının üzvləri ilə görüşdə bu ideyanı həyata keçirəcəyini söyləmişdi.

Partiyanın baş katibi Andre Nahles də Almaniyanın Reynland-Pfalz əyalətində müsəlman qız və oğlanların bədən tərbiyəsi dərslərini ayrı almalarının bir problem yaratmadığını bildirmişdir.

## DİLİMİZİN QRAMMATİKASI YENİDƏN YAZILACAQ

*Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Dilçilik İnstitutu respublikanın ən görkəmli dilçi alimlərinin iştirakı ilə Azərbaycan dilinin qrammatikasını yenidən yazacaq*



İnstitutun direktor əvəzi Fəxrəddin Veysəlli mayın 8-də Trend-ə bildirib ki, Azərbaycan Prezidentinin tapşırığı ilə Azərbaycan dilinin fundamental və monoqrafik tədqiqatları davam etdirilməlidir.

Buna görə də respublikanın görkəmli alimləri cəlb edilməklə vahid normaya uyğun müasir Azərbaycan dilinin fundamental, funksional qrammatikasının yazılması planlaşdırılıb.

F. Veysəlli deyib ki, artıq bu məqsədlə müəllif kollektivi yaradılıb və geniş iş planı hazırlanıb. Yeni yazılacaq "Azərbaycan dilinin qrammatikası"nda Azərbaycan dilinin bütün aspektləri, o cümlədən fonotaktika, intonasiya, vurğu, mətn dilçiliyi və s. yeni aspektdə - təsvirçilik baxımından deyil, sırf nəzəri planda yazılacaq. Nəticədə yeni, funksional aspektdə yazılmış, son illərin nəzəri dilçiliyində olan bütün məsələləri özündə əks etdirən qrammatika hazırlanacaq. Azərbaycan dilinin hazırkı qrammatikası isə təsviri qrammatikadır: "Məsələn, Azərbaycan dilində ismin filan qədər halı var, filan halın şəkilsisi filandır. Bu mərhələ artıq keçib. Bu, mərhələ ötən əsrin 60-cı illərindən başlayıb və 90-cı illərə qədər davam edib. İndi vəziyyət bir qədər dəyişib, çünki dilin leksik fonduna yanaşma tərzində dəyişib. İndi sözün dil sistemində yerini müəyyənləşdirmək lazımdır. Yəni söz səviyyəsində sistemliyi sübut etmək lazımdır".

F. Veysəlli qeyd edib ki, yeni qrammatikanın yazılması üçün müəlliflərə artıq müəyyən istiqamətlər də verilib. Müəlliflərə tövsiyə edilib ki, yeni qrammatika köhnə qrammatikanın təsiri altında yazılmasın: "Yaxşı olar ki, müəlliflər yeni qrammatikanı yazanda köh-

nə qrammatikanı bir kənara qoysunlar. Sözsüz ki, onları öyrənmək lazımdır. Ancaq onların təsirindən xilas olmaq da lazımdır. Bir az dünya dilçiliyinə çıxmaq lazımdır. Öyrənmək lazımdır ki, görək, bu məsələlər dünya dilçiliyində necə öz əksini tapır".

İnstitut direktoru bildirib ki, bir sıra hallarda rus və başqa dillərin təsiri altında Azərbaycan dilinin bəzi qayda-qanunları pozulur.

Onun sözlərinə görə, bəzən sitat yazıldıqdan sonra "filankəs deyib" yazılır ki, bu da rus və digər yad dillərin təsiri altında baş verir: "Ruslar sitatdan sonra "skazal on" yazırlar. Bizdə də onu tərcümə edib Azərbaycan dilinə ötürürlər. Ancaq bu ötürücülük bəzən yaxşı olmur. Ona görə də biz görək öz dilimizin qayda-qanunlarına əməl edək".

F. Veysəllinin sözlərinə görə, Azərbaycan dilinin qayda-qanunlarına əsasən, sitat yazılmamışdan əvvəl "filankəs dedi" yazılmalı, daha sonra iki nöqtə qoyulmalı, dırnaq işarəsi acılmalı və sözlər verilməlidir. Bundan sonra dırnaq bağlanmalı və sitatın verilməsi də başa çatmalıdır. Əgər bu zaman sitatın mənbəyini göstərmək lazımdırsa, onda mötərizə açılır, orada əsərin adı və səhifəsi yazılır. İnformasiya yazdıqda isə dırnaq işarəsi bağlandıqdan sonra heç nə yazılmır: "Qayda belədir. Ancaq bu gün bu qaydalardan kənara çıxma halları baş alıb gedir. Bu gün ən mütərəqqi mətbuat orqanlarından tutmuş dövlət qəzetlərinə qədər uzlaşma məsələsi bərhad haldadır. Məsələn, əslində "onlar gəlirlər" yazılmalıdır, ancaq qəzet məqalələrində "onlar gəlir" yazılır. Kəmiyyətə görə uzlaşma pozulur. Bu pozuntuların yaranmasında başqa dillərin təsiri olur. Bizimkilər də onları oxuyanda həmin dillərin təsiri altına düşürlər. İntonasiyadan yayınma halları da baş verir. Məsələn, "Xəzər" televiziyasında işlədilan intonasiya bizə yaddır".

F. Veysəllinin sözlərinə görə, yeni qrammatika yazıldıqdan sonra bütün bu problemlər həll ediləcək və onların həlli yolları yeni qrammatikada öz əksini tapacaq. Yeni qrammatika klassik formaya, bədii ədəbiyyata əsaslanmayacaq. Yeni qrammatikanın yazılması ciddi tədqiqatlar aparılmasını tələb edir. Buna görə də bu qrammatikanın təxminən iki il ərzində başa çatdırılması nəzərdə tutulur.

**Milli.Az**



## OBAMA BEYNİN ÖYRƏNİLMƏSİNƏ PUL AYIRIB

*Ağ ev baş beynin öyrənilməsi ilə bağlı irimiqyaslı layihənin detallarını təsdiqləyib*

Bu sayaq araşdırma ilə Altsqeymer (onu öyrənmiş alimin adı ilə adlanır, simptomlarından biri yaddaşın pozulmasıdır) kimi xəstəliklərin müalicə edilməsi nəzərdə tutulub. Ardıcıl araşdırma üçün ABŞ büdcəsindən yüz milyon dollar ayrılıb. Layihədə dövlət və özəl qurumlar iştirak edəcək.

“Milyonlarla deyil, milyardlarla insanın həyatını yaxşılaşdırmaq imkanımız var. Ona görə də biz bu işlə məşğul oluruq. Bu, olduqca vacibdir”-deyə, Barak Obama bildirib.

Layihə ilə bağlı Ağ Evin məlumatında bildirilib ki, bu araşdırma alimlərə beynin dinamik təsvirini yaratmaq və baş beyin hüceyrələrinin ayrı-ayrı hissələrinin sinir sistemi zəncirində qarşılıqlı əlaqəsini öyrənmək imkanı verəcək.



## YENİ PROQRAM HAZIRLANMIŞDIR

**Raytheon**

*“Raytheon” şirkəti Facebook, Foursquare və Twitter vasitəsilə vətəndaşları izləmək məqsədilə RIOT adlı proqram hazırlamışdır*

*Hitech.vesti.ru* saytının məlumatına görə, sistem hər bir istifadəçi üçün xüsusi qovluq ayırır və sosial şəbəkələrdən əlverişli məlumatları avtomatik toplayaraq təhlil edir.

Məsələn, sistem istifadəçinin ən çox kiminlə ünsiyyət saxladığını, nə vaxt və hansı ərazilərə baş çəkdiyini izləyir. İstifadəçi GPS-li smartfonla şəkil çəkdiyi zaman RIOT şəkillərin EXIF-başlıqlarını çıxararaq onların harada və nə vaxt çəkildiyi haqqında məlumatları əldə edir. Bundan başqa, yığılmış məlumatlara əsaslanaraq, proqram istifadəçinin sonrakı davranışını proqnozlaşdırmaq imkanına malikdir.

## “SONY”-NİN SON MODELİ

*“Sony” yeni “Xperia Z” modeli telefonu bazara çıxarmışdır*

Suya və toza qarşı dözümlülüyü ilə diqqət çəkən telefonda yüksək keyfiyyətli kamera, incə dizayn və televizora giriş xüsusiyyətləri də vardır.

Telefonun su keçirməməsi üçün ətrafında olan girişlər qapaqla qorunur. Telefonun sudan qorunması üçün qapağının olmadığı tək yer isə dinamik səs çıxışıdır. Bu çıxış suyun içində də işləyə bilər. On üç meqapiksel kamerası olan “Xperia Z”, 30 dəqiqə ərzində suyun içində qala bilər.

## İLK DƏFƏ SÜNİ İNSAN SÜMÜYÜ ALINDI

*Amerikalı biotexnoloqlar insan orqanizmindəki lülə hüceyrələrindən istifadə edərək, laboratoriya şəraitində süni sümük yetişdiriblər*



“Hələlik heç bir ölkədə heç bir alimlər qrupu tam normal, işlək, üçölçülü süni sümük əldə edə bilməyib. Məqsədimiz pasiyentləri sağaltmağa imkan verən universal süni sümük almaqdır”, - Nyu-Yorkdakı Lülə Hüceyrələri Fondunun laboratoriya rəhbəri, professor Cüzeppe de Peppo bildirib.

De Pepponun başçılıq etdiyi qrup insan dərisi hüceyrələrindən alınmış və yenidən proqramlaşdırılmış lülə hüceyrələri (iPSC) vasitəsilə normal sümük toxuması əldə ediblər.

Eksperiment zamanı iPSC hüceyrələrin böyüməsi və ətraf mühitin onların transformasiyasına təsirini müşahidə edən alimlər lülə hüceyrələrindən sümük toxuması hazırlamağa imkan verən 3 metodika formalaşdırıblar. Süni sümüklər orqanizmdə zədələnmiş və ya sınımış sümükləri uğurla əvəzləyə bilər.

İndi əsas məsələ süni sümüyün içində qan damarlarını yetişdirmək və sonra da o damarları insanın qan-damar sisteminə qoşmaqdır.

**ƏRDOĞAN 8 YAŞLI QIZA CAVAB VERDİ***"Məktəb direktorunun hərəkəti bağışlanılmazdır"*

TRT xəbər verir ki, Baş nazir Rəcəb Tayyib Ərdoğan aprelin 23-də Lal Ege Nural adlı 8 yaşlı şagirdin ailəsindən xəbərsiz yazıb, sosial şəbəkədə paylaşdığı şikayət məktubuna cavab verib.

Basketbol meydançasına girmələrinə icazə verməyən direktordan şikayət edən və bir anda bütün ölkədə məşhurlaşan istedadlı qızın məktubu ilə bağlı sualın cavabında Ərdoğan bunları deyib: "Biz məktəblərin bağçalarında çoxməqsədli idman mərkəzləri açmağa çalışarkən məktəb direktorunun belə səhv etməsi bağışlanılmazdır. Bu məsələylə bağlı nə etmək lazımdırsa, anında etməliyik".

**TÜRKİYƏ HÖKUMƏTİ İKİLİ XARİCİ PASPORT SİSTEMİNƏ KEÇİR***Türkiyə hökuməti ehtiyac olduğu təqdirdə vətəndaşlara iki xarici pasport verməyə başlayacaq*

Bu barədə aprelin 22-də "Bugün" qəzeti xəbər yayıb. Məlumat əsasən, iki ədəd xarici pasport ilk olaraq xarici ölkələrə tez-tez səfər edən iş adamlarına veriləcək. Bu ehtiyac bir sıra ölkələr arasında olan siyasi problemlərdən yaranıb. Belə ki, İsrailə səfər edən sahibkarlar pasportlarında olan İsrail vizasına

görə Səudiyyə Ərəbistanına viza ala bilmirdilər.

İkili pasport sisteminə keçidlə bağlı Türkiyə DİN-də müvafiq işlər həyata keçirilməyə başlanılıb. Belə ki, ikinci xarici pasport almaq istəyən vətəndaşlar yazılı şəkildə ərizə ilə Türkiyə DİN-ə müraciət etməlidirlər.

**YENİ İSLAH ÜSULU***Səudiyyə Ərəbistanı krallığının rəhbərliyi dünyanın ən böyük və təhlükəli terror təşkilatlarından biri sayılan "Əl Qaidə"nin həbs edilmiş üzvlərinin islah edilməsi üçün paradoksal qərar qəbul edib*

Rəsmi Ər Riyad "Əl Qaidə" mənsublarını lüks reabilitasiya mərkəzi vasitəsilə islah etmək niyyətindədir.

"Şahzadə Məhəmməd bin Nayef adına Reabilitasiya və İstirahət Mərkəzi" 7 il davam edən inşaatdan sonra aprelin 20-də istifadəyə verilib.

Eyni vaxtda 3 mindən artıq radikal islamçının reabilitasiya kursu keçə biləcəyi mərkəzdə olimpiq üzgüçülük hovuzu, sauna, kinozallar, idman zalları ilə yanaşı, "dini reabilitasiya" otaqları da var.

Mərkəzin rəhbəri Səid əl Bişi deyib: "Terrora qarşı effektiv mübarizə aparmaq üçün dialoq və yanlış yoldan geri qaytarmaq metodları ilə intellektual, psixoloji vasitələrdən istifadə etməliyik".

Daha 3 belə mərkəzin inşa olunacağı bəyan edilib.

**SƏUDİYYƏ ƏRƏBİSTANINDA İSTİRAHƏT GÜNLƏRİ DƏYİŞİR***Səudiyyə Ərəbistanının hakimiyyət dairələri cümə axşamı istirahət gününü şənbə günü ilə əvəz etməyə hazırlaşirlar*

Ölkə kralına tabe olan Səudiyyə Ərəbistanı Şura Komissiyası həftəsonu günlərin dəyişməsi nəticəsində "yerli şirkətlərin xaricdəki şərikləri və ortaqları ilə əlaqələrinin daha da intensivləşəcəyini" bəyan edib.

## ÇÖRÇİLİN TƏSVİRİ ƏSKINASDA

*Uinston Çörçilin portreti Britaniyanın 5 funt-sterlinqlik əskinaslarda əks olunacaq*



Uinston Çötçil 1940-45 və 1951-55-ci illərdə Britaniyanın baş naziri olub. O, yalnız siyasətçi deyil, həm də hərbiçi, alim və yazıçı idi. 1953-cü ildə o, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı alıb.

“Yeni əskinaslar üzərində Çörçilin portreti hələ hazırlanır. Onun 2016-cı ildə dövriyyəyə buraxılacağı gözlənilir. Baş nazirin təsvirinin yanında onun məşhur kəlamlarından biri də yazılacaq. Çörçil azad dünyanın qəhrəmanı kimi seçilib. O, Britaniyanın əsl lideri, dahi natiq və yazıçıdır” - deyə, İngiltərə Bankının baş-

çısı Mervin Kinq bildirib.

Hazırkı 5 funt-sterlinqlik əskinas üzərində vətəndaş cəmiyyətinin fəali, 19-cu əsrdə həbsxanalarda aparılmış islahatların müəllifi Elizabet Frayın portreti təsvir olunub.

10 funtluqda Çarl Darvinin, 20-likdə iqtisadçı Adam Smitin, 50-likdə toxuculuqda buxar maşınlarını tətbiq etmiş Mettyu Boulton və Ceyms Uattın təsvirləri həkk edilib.

Bütün əskinasların üz tərəfində kraliça II Yelizavetanın portreti əks etdirilib.



## SERBIYA PREZİDENTİ TOMİSLAV NİKOLIÇ MÜSƏLMANLARDAN ÜZR İSTƏYİB



*Prezident bildirib ki, serblərin Srebrenitsədə törətdikləri qırğın müdhiş cinayətdir*

Rusiya mətbuatı xəbər verir ki, belə bir bəyanatı Tomislav Nikoliç mayın 7-də VNT telekanalına verdiyi müsahibə zamanı səsləndirib. O, Bosniya müsəlmanlarından 1995-ci ildə Srebrenitsədə törədilmiş kütləvi qırğına görə, həmçinin serblərin Bosniya və Hersoqovinada törətdikləri cinayətlərə görə üzr istəyib.

## AİB-NİN YENİ BAŞÇISI

*Takehiko Nakao Asiya İnkişaf Bankının yeni rəhbəri seçilmişdir*

Aprelin 27-də Yaponiyanın maliyyə dairələrinin yüksək vəzifəli nümayəndəsi Takehiko Nakao Asiya İnkişaf Bankının (AİB) yeni prezidenti seçilmişdir.

T.Nakao əvvəllər Yaponiya maliyyə nazirinin beynəlxalq məsələlər üzrə müavini vəzifəsini tuturdu. Yaponiya hökuməti mart ayında AİB-in sabiq prezidenti Haruhiko Kurodanın Yaponiya Bankının rəhbəri təyin edilməsi ilə əlaqədar AİB-in yeni prezidenti vəzifəsinə onun namizədliyini irəli sürmüşdü.

Yaponiya hökumətindən bildirmişlər ki, 57 yaşlı Takehiko Nakaonun Asiyanın bir çox ölkələrinin maliyyə qurumları ilə sıx əlaqələri vardır.





## ÇEŞİR PİŞİYİ (Hekayə)

**Antonio Tabukki**  
İtaliya



Antonio Tabukki 1943 -cü ildə Piza şəhərində anadan olmuşdur. Universitet təhsilinə görə portaqizşünas-filoloq idi. Tələbəlik illərində Avropanı gəzib-dolaşan gənc, ilk dəfə tanış olduğu Lissabon şəhərinə bütün varlığı ilə vurulur.

Qəlbində bu şəhərə, portaqiz dilinə və bütün Portuqaliyaya xüsusi bir məhəbbət yaşadan gələcək yazıçı, bu ölkəni və onun mədəniyyətini özünün həyat marağına çevirir. Bir müddət Pizadakı Ali normal məktəbdə təkmilləşmə kurslarında oxuduqdan sonra, 1973 -cü ildə Boloniya, daha sonra isə Cenova universitetlərinin portaqiz dili və ədəbiyyatı müəllimi vəzifəsinə təyin olunur. 1983-84-cü illərdə yazıcının "Porto-Pimdən olan qadın" və "Hind noktürnü" romanları çap olunur. Daha sonralar "Diqqətə layiq olmayan xırda ikimənallıqlar" (1985), "Üfüq xətti" (1986), "Beato Ancelikonun qanadlıları" (1987) və bir çox başqa əsərləri, nəhayət ona dünya

şöhrəti gətirmiş "Pereyra təsdiq edir. Şahid ifadələri" (1994) romanı çap olunub, ekranlaşdırılır. Sonrakı illərdə yazıcının "Damaşenu Monteyrunun başı" (1997), "Qaraçılar və İntibah" (1999), "Hekayələr" (2005), "Zamanın iti axarı" (2009) və digər maraqlı əsərləri də işıq üzü görür. A. Tabukkinin İtaliya-Portuqaliya ədəbi - mədəni əlaqələrində və bədii tərcümə sahəsində xüsusi xidmətləri var. O, 1989-cu ildə Portuqaliya prezidenti tərəfindən İnfant don Enrike cəngavər ordeni, Fransa hökuməti tərəfindən isə incəsənət və ədəbiyyat ordeni ilə təltif edilmişdir. 1998-ci ildə Avropa ədəbiyyatı üzrə Avstriyanın dövlət mükafatına, 2007-ci ildə isə Lyje universitetinin fəxri doktoru adına layiq görülən yazıçı, bir sıra digər ölkələrin də yüksək ədəbi və jurnalist mükafatlarının laureatıdır.

Bu il martın 25 -də A. Tabukkinin vəfat etməsi xəbəri bütün ədəbiyyatsevərlər tərəfindən böyük təəssüf hissi ilə qarşılandı. Yazıcının öz istəyi ilə o, Lissabon şəhərində, fəxri xiyabanlardan birində dəfn olunmuşdur.

... Nəhayət, bütün bunlar heç də həqiqət deyildi. Belə deyək, daha çox ürək döyüntüsü idi və hətta əgər ürək döyüntüsü idisə də, yalnız onun əlamətləri idi, nəticələri ilə birlikdə. O, pəncərəni açıb, bayıra boylandı. Qatar sürətini azaltmaqda idi. Stansiyanın talvarı qızmar havada yüngülcə titrəyirdi. İsti artırdı, bu isti iyulda da olmayıb, nə vaxt olmalı idi ki? Lövhdə "Çivitavekky" yazısını oxudu, pərdəni aşağı saldı, bayırdan gələn səsləri, stansiya rəisinin fitini, qapıların necə bağlandığını eşitdi. Düşündü ki, özünü yuxuluğa qoysa, bəlkə də heç kim kupeyə girməz, gözlərini yumub, öz-özünə dedi: heç nə barəsində düşünmək istəmirəm. Sonra isə: yox, düşünməliyəm, ancaq bütün bunlar mənasızdır. Axı, nədən ötrü nəyinsə mənası olmalıdır? Bəlkə də olmalıdır, ancaq bu, gizli mənadır, onu sonradan başa düşürsən, bir xeyli keçəndən sonra, ya da heç başa düşmürsən, ancaq, məna olmalıdır: hər şeyin öz mənası... Məsələn, həmin o telefon zəngi. "Salam pişik, mənəm, Alisa, mən qayıtmışam, indi hər şeyi sənə başa sala bilmərəm, sənə ismaric göndərməkdən ötrü cəmisi iki dəqiqə vaxtım var... (bir neçə saniyə sükut) ...Mən səni görməliyəm, mütləq görməliyəm, indi mən bunu hər şeydən artıq istəyirəm, bütün bu illər ərzində həmişə bu barədə düşünmüşəm... (bir neçə saniyə sükut) Neçəsən, pişik, yenə həmin o

qaydada gülümsəyirsən? Bağışla, səfeh sualdır... Ancaq elə çətindir ki, danışasan və başa düşəsən ki, sən yazılır... Səni görməliyəm, bu çox vacibdir, xahiş edirəm... (bir neçə saniyə sükut) ...Birigün, iyulun on beşində, saat on beşdə, Qrosseto dayanacağı, səni platformada gözləyəcəyəm, Romadan saat on üçdə çıxan qatara əyləş". Çıqq. (Telefonun avtomat yaddaşı sönür).

Birisi evə qayıdır və telefonun həmin o avtomat yaddaşında belə bir ismarıç görür. Bu qədər vaxt keçdikdən sonra... Hər şey illərin arxasında qalmışdı: o zamanlar, o şəhər, dostlar, hər şey. Hətta "pişik" sözü də, hətta o da illərin arxasında idi və indi bu söz həmin o pişiyin gülüşü ilə birlikdə onun xatirində canlanırdı, çünki bu gülüş Çeşir pişiyinin gülüşü idi. Alisa möcüzələr diyarında.<sup>1</sup> Bu bir möcüzələr zamanı idi. Ancaq, belə idimi? O qadın Alisa, o isə Çeşir pişiyi idi: bu bir əyləncə idi, gözəl bir hekayət kimi. Ancaq bir müddət sonra Pişik yoxa çıxdı, eynən kitabdakı kimi. Kim bilir, görəsən o gülüş qalmışdı, ancaq təkcə o gülüş... gülüşün sahibi olan həmin o sima olmadan. Çünki zaman keçdikcə hər şeyi məhv edir və olsun ki, yalnız fikir qalır. O qalxıb mərkəzi oturacağın üstündən asılmış balaca güzgüyə nəzər saldı. Gülümsədi. Güzgüdə arıq, sarışın bıqları olan, qırx yaşlı, utancaq və qeyri-təbii gülümlü bir kişi əks olundu: daha həyatın rixənd etdiyi özgə heç bir məkr, heç bir təkəbbür, heç bir hiylə... Çeşir pişiyi ilə bağlı olan heç nə...

Bir qadın utancaq görkəmlə kupeyə daxil oldu. "Bura boşdur?" Əlbəttə ki, yer var idi, bütün yerlər boş idi. Bu, çal saçlarına mavi rəng oturmuş yaşlı bir qadındı. O, tikmə işi çıxarıb, mil ilə toxumağa başladı.

Zəncirli sağanağı olan eynəyi də sanki televiziyanın reklam çarxından çıxmışdı. "Siz də Torinoya gedirsiniz?" - deyə o, qəflətən soruşdu. Bu qatar sorğu-sualları! O, cavab verdi ki, yox, bir qədər əvvəl düşəcək, ancaq dayanacağın, Qrossetonun adını çəkmədi. Nə mənası vardı? Bir də ki, niyə məhz Qrosseto? Alisanın Qrossetoda nə işi ola bilərdi? O, görüşü niyə məhz burada təyin etmişdi? Hiss etdi ki, ürəyi həyəcanla döyünməyə başlayır; o, yenidən qorxu barəsində düşündü. Ancaq nəyin qorxusu barədə? Bu, hissiyyatdır - o öz-özünə dedi... nəyinsə qorxusu...həə, axı nəyin qorxusu? Vaxtın, Çeşir pişiyi, vaxtın... Sənin "Alisa möcüzələr diyarında"ki o şirin pişik gülümsəməyin də daxil olmaqla artıq hər şeyin yoxa çıxdığı bir vaxtın. İndi isə budur, onun möcüzələr diyarından olan Alisası, iyulun on beşi saat on beşdə - məhz onun rəqəmi; o, rəqəmlər oyununu sevirdi və mənasız tarixləri kolleksiya edirdi. Məsələn: bağışla məni, pişik, artıq belə mümkün deyil. Sənə yazıb, hər şeyi başa salaram. 10-cu ayın 10-cu günü, saat 10-da (Amerikanın kəşf olunmasına iki gün qalmış). Alisa. Bu, vida məktubu idi, onu vanna otağının güzgüsündə qoymuşdu. Məktub ona demək olar ki, bir ildən sonra çatmışdı. Alisa hər şeyi birbəbir, təfəsilatı ilə başa salırdı, əslində isə, mahiyyəti etibarlı ilə, heç nəyi izah etmədən. Təkcə onu yazırdı ki, işləri nə yerdədir, onların zahiri gedişatı necədir. Elə bunlara görə də, onu atıb gedir. O isə əksinə, həmin kağızı indiyə qədər portmonesində gəzdirirdi. Kağızı çıxarıb, bir də baxdı. Onun bükükləri saralmış, ortası cırılmışdı.

O, balaca pəncərəni açmaq istədi, ancaq olsun ki, bu, sinyoranın xoşuna gəlməyə bilərdi. Bir də ki, dəmir lövhə xəbərdarlıq edirdi ki, işləyən kondisionerin təsirini azaltmamaqdan ötrü pəncərələri açmasınlar. Qalxıb koridora çıxdı. Qatar yavaş-yavaş burulmağa başlamazdan əvvəl, Tarkviniyanın evlərinin işıq ləkələri görünənədək bir müddət keçdi. Hər dəfə Tarkviniyadan

keçəndə onun yadına Kardarelli <sup>2</sup> düşürdü. Həm də, Kardarelli dəmiryolçu oğlu idi. Bir də ki, Liquriya şeiri. Bəzi məktəb xatirələrinin ölüb getməsi uzun çəkir. Hiss etdi ki, tərləyib. Kupeyə qayıdıb, kiçik yol çantasını çıxartdı. Yuyunma otağında qoltuqlarının altına dezodorant vurub, köynəyini dəyişdi. Saqqalını da qırxa bilərdi, elə-belə, vaxtı öldürməkdən ötrü. Əslində, buna elə bir ehtiyac da yox idi, ancaq, bəlkə də bu ona bir qədər daha təravətli görkəm verərdi.

Üstündə tualet ləvazimatı və elektrik ülgücü vardı, o özü-özünə etiraf etmək istəmirdi ki, gecəni bir başqa yerdə keçirmək fikrində olub. Üzünü səliqə ilə, çıxan tüklərin əks istiqamətində qırxiş, odekolon vurdu. Sonra dişlərini təmizləyib, saçlarını daradı. Saçlarını darayarkən gülümsəməyə cəhd etdi, ona elə gəlirdi ki, pis alınmadı, bu artıq əvvəlki o şit gülüş deyildi. Belə deyirlər: fərziyyə yürütməlisən. Ancaq o bunu öz-özlüyündə edə bilmirdi, fikirləri sözlər şəklində üst-üstə qalanır, bir-birinə qarışıq, onu təşvişə salırdı...

O, kupeyə qayıtdı. Yol yoldaşı olan sinyora, toxuması dizinin üstündə mürgüləyirdi. Əyləşib, yazı dəftərçəsini açdı. O istəyəndə Alisanın xəttini dəqiq oxşarıqla təkrar etməyi bacarırdı. Birdən, fikrinə gəlirdi ki, sanki bunu öz mənasız fərziyyələri ilə Alisa edirmiş kimi, bir məktub yazsın. Yazdı: Stiven və qızıcığaz Minnesotada yol qəzasında həlak oldular. Mən daha Amerikada yaşaya bilmirəm. Pişik, xahiş edirəm, həyatımın bu dəhşətli anlarında mənə həyan ol. Dərddən ruh düşkünlüyü keçirən və nəhayət, müdhiş taleyi nəticəsində həyatın mənasını dərk etmiş Alisa ilə bağlı faciəvi bir fərziyyə. Və ya başqa, arsızlıq çalarları ilə, çəkinib eləməyən, tam sərbəst bir Alisa: Həyat cəhənnəm, dözülməz məhbəsə dönmüşdür, qızıcığaz və Stiven sanki bir almanın iki parçasıdır, xəmirləri bir yoğrulub. Əlvida, Amerika! Ya da ki, "Qızıl gül" romanı<sup>3</sup> üslubunda, ehtirasla sentimentallıq arasındakı bir məktub: Bu qədər vaxt keçməsinə baxmayaraq, sən heç zaman mənim qəlbimi tərk etməmişən. Daha sənsiz həyat yoxdur. Mənə inan, sənin sevgi əsirin Alisa.

O, məktubu cib dəftərçəsindən çıxıb götürdü, onu bürmələyib, külqabına atdı. Pəncərədən baxıb, suların güzgü səthində alçaqdan uçan quşları gördü. Artıq Orbettellonu keçmişdilər, deməli, bu, Albereze idi. Qrossetoya çatmağa bir neçə dəqiqə qalırdı. Hiss etdi ki, ürəyi yenə ağzına dəyməyə başlayır, həyəcana bənzər bir təşviş də keçirdi, necə ki, birdən hara isə gecikdiyini hiss edərdi. Ancaq qatar hərəkət cədvəli ilə son dərəcə dəqiq gedirdi, deməli, o da həmçinin. Sadəcə, o gözləmirdi ki, belə tezliklə gəlib çatacaqlar, bir də ki, fikirlərini cəmləşdirə bilmirdi. Çantasında kətan pencəyi və qalstuku vardı, ancaq qatardan gözəçarpan bir görkəmdə düşmək ona gülünc gəlirdi, köynək tamamilə kifayət edərdi, bir də ki, bu usti... Qatar qovuşuqda zərblə silkələndi və vaqonlar yırğalandı. Sonuncu vaqon həmişə bərk silkələnir, bu həmişə bir qədər cansıxıcı olur, ancaq Termini vağzalında o, bütün platforma boyu keçib getmək istəmədi və sonuncu vaqona oturdu, həm də düşünürdü ki, orada adam az olar. Yol yoldaşı olan sinyora, sanki onunla danışmış kimi, bəyənircəsinə başını tərptədi, ancaq bu, qeyri - iradi bir hərəkət idi, çünki o, sakitcə uyumağında idi.

O, yazı dəftərçəsini yığışdırdı, yüngülcə əzilmiş pencəyini qaydasına saldı, daraqla saçlarına bir də əl gəzdirdi və çantasının ağzını bağladı. Koridordakı pəncərədən Qrossetonun ilk binalarını gördü və qatar sürətini azaltmağa başladı.

O, fikrində Alisanın simasını canlandırmağa çalışdı, ancaq bu cür fərziyyələr üçün vaxt



qalmamışdı, bunu bir qədər əvvəl etmək lazım idi, bəlkə də, onda vaxtını daha səmərəli keçirərdi. Saçları,- deyə o düşündü,- onun saç düzümü necə idi? Saçları uzun idi, ancaq olsun ki, onları kəsdirib, hətta çox ola bilsin ki, kəsdirib, indi ki uzun saç saxlamırlar. Ona elə gəldi ki, Alisa ağ paltarda olacaq...kim bilirdi nədən...

Qatar stansiyaya çatıb dayandı. O qalxıb pəncərənin örtüyünü aşağı endirdi. Aralı yerdən bayıra xəlvəti nəzər saldı, ancaq perronun talvarı çox uzaqda olduğundan, heç nə seçə bilmədi. Qalstukunu götürüb, onu diqqətlə bağladı, sonra pəncəyini geydi. Güzgüyə baxıb, ağız dolusu gülümsədi. İndi daha yaxşı alınırdı. Yenə qatar rəisinin fitini və bağlanan qapıların səsini eşitdi. Bu dəfə pəncərənin örtüyünü qaldırdı, şüşəni aşağı salıb, pəncərədən boylandı. Platforma hərəkətə gəlməyə başlayan qatarın yanından yavaş-yavaş ötüb keçirdi. O, perrondakı adamları görməkdən ötrü başını bayıra çıxartdı. Qatardan düşən sərnəşinlər yeraltı keçidə tərəf gedirdilər, talvarın altında adamlar görünürdü: uşağın əlindən tutmuş tünd geyimli qoca bir qadın, arabasının üstündə oturmuş yükdaşıyan və yeşiyini çiyinə atmış, ağ gödəkçəli dondurmasatan. O düşündü ki, bu mümkün olan şey deyil. Mümkün deyildi ki, Alisa burada, talvarın altında olmasın, qısa kəsmiş saçları ilə və öz ağ paltarında. O başqa bir pəncərədən boylanmaqdan ötrü koridor boyu qaçmağa başladı, ancaq qatar stansiyayı ötüb keçmişdi və sürətini artırırdı, o yalnız uzaqlaşmaqda olan "Qrosseto" yazısını seçə bildi. Yox, ola bilməz - deyə, o yenə fikirləşdi- o, yəqin ki, barda olub. İstiyə dözə bilməyib və girib bara, çünki əmin idi ki, o gələcək. Ya da, yeraltı keçiddə, divara söykənərək onu gözləyib, həmin o laqeyd, eyni zamanda təəccüblə baxan, möcüzələr diyarından olan əbədi Alisa, hələ də uzun və bir qədər pırtlaşıq saçları ilə, o dəfə, dənizə gedərkən onun bağışladığı mavi sandaletlərdə... Və o, yəqin ki, deyəcəkdə: mən o dəfəki kimi geyinmişəm ...Belə geyinmişəm ki, sənə xoşuna gəlsin.

O, qatar bələdçisini tapmaqdan ötrü köridoru adladı. Bələdçi birinci kupədə oturub, kağızlarını qaydaya salırdı; belə görünürdü ki, növbəsini yenicə təhvil almış və hələ yoxlamaya başlamamışdı. O içəri boylanıb, geri qayıdan qatarın nə vaxt keçəcəyi ilə maraqlandı. Bələdçi bir qədər karıxmış halda ona nəzər salıb, soruşdu: geri, yəni hara? Geri, yəni o mənada ki, Romaya-deyə, o cavab verdi. Bələdçi cədvəli vərəqləməyə başladı. Kampilyaya biri olmalıdır, ancaq bilmirəm, vaxtında gələcəkmi ki, ona otura bilərsiniz... Sonra cədvələ bir də, diqqətlə nəzər salıb, əkrar soruşdu: ekspress istəyirsiniz, yoxsa yerli qatar da əl verər? O, dərhal cavab verməyərək, fikrə daldı. Fərq etməz - deyə, nəhayət söylədi - bir qədər sonra deyərəm, hələ vaxta var...

*İtalyan dilindən tərcümə edən:  
Cəmsid CƏMŞİDOV*

1. *Çeşir pışiyi və Alisa - İngilis yazıçısı Lyuis Kerrollun "Alisa möcüzələr diyarında" nağılındakı personajlara işarədir.*

2. *Kardarelli - italyan şairi Vinçentso Kardarelli (1887 - 1959).*

3. *"Qızıl gül" romanı - XIII əsr fransız alleqorik poeması.*

## PASPORTLARIN VERİLMƏ MÜDDƏTİ VƏ QAYDALARINDA DƏYİŞİKLİK EDİLDİ

*Azərbaycanda pasportu 10 günədək almaq mümkün olacaq*



Milli Məclisdə aprelin 19-da keçirilən iclasda bununla bağlı "Ölkədən getmək, ölkəyə gəlmək və pasportlar haqqında" və "Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi haqqında" qanunlarda dəyişikliklər edilib.

Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli bildirib ki, dəyişikliklərə görə, artıq 15 yaşdan şəxsiyyət vəsiqəsi almaq mümkün olacaq.

Dəyişikliklərə əsasən, ümumvətəndaş pasportu vətəndaş müraciət etdikdən sonra on iş günü müddətində, Azərbaycan Respublikası vətəndaşının və ya onunla gedən şəxsin (şəxslərin) təcili müalicəsi, yaxud xaricdə yaşayan yaxın qohumunun ağır xəstəliyi, ölümü ilə bağlı hallarda isə iki iş günü müddətində müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiq etdiyi "Ölkədən getmək, ölkəyə gəlmək və pasportlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi barədə Əsasnamə"də

nəzərdə tutulan sənədlər əsasında müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən veriləcək. 15 yaşına çatmamış vətəndaşlardan əl-barmaq izi götürülmür.

"Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə nəzərdə tutulmuş hallarda ümumvətəndaş pasportu vətəndaşın ödədiyi dövlət rüsumunun məbləğinə müvafiq olaraq beş və ya bir iş günü müddətində verilir.

Yetkinlik yaşına çatmamış vətəndaşın valideynlərindən birinin ölüm haqqında şəhadətnaməsi, ölmüş və ya itkin düşmüş elan edilməsi, valideynlik hüququndan məhrum edilməsi barədə məhkəmənin qərarı və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən verilmiş doğum haqqında akt qeydində ata barədə məlumatın ananın göstərişi üzrə yazılması haqqında arayış təqdim edildikdə, digər valideynin razılığı tələb olunmur.

## ŞƏXSİYYƏTİ TƏSDİQ EDƏN SƏNƏDLƏRİN SAYI ARTDI

*"Azərbaycan Respublikası Əhəlisinin Dövlət Reyestri haqqında" qanunda dəyişikliklər edilib*

Aprelin 19-da Milli Məclisin iclasında sənəd barədə Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli məlumat verib. Müzakirələrdən sonra qanun layihəsi qəbul edilib.

Dəyişikliyə əsasən şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlər sırasına pasport və şəxsiyyət vəsiqəsi ilə bərabər fərdi identifikasiya kartı da daxil edilib.

## MOBİL TELEFONLARIN OĞURLUQ OLUB-OLMAMASI BƏLLİ OLACAQ

*Mayın 1-dən mobil cihazların qeydiyyat işlərinə başlandı*

Artıq martın birindən ölkədə istifadə olunan mobil cihazların İMEİ nömrələri barədə məlumatlar mobil operatorlar tərəfindən gündəlik olaraq mərkəzi baza sisteminə təqdim olunur. Məlumatlar tam toplanıldıqdan və onlar üzərində uyğun təhlillər aparıldıqdan, şəbəkə bütünlüklə analiz edildikdən sonra sistem tam gücü ilə mayın birində fəaliyyətə başlayacaq.

Bu sistem fəaliyyətə başladıqdan sonra isə ağ, qara, boz səhifələr olacaq və telefonlar müvafiq olaraq bu siyahılarda yerləşdiriləcək. Mayın birinədək bütün telefonlar ağ siyahıya daxil ediləcək.

Oğurluq, bundan başqa qaçaq yolla gətirilən, klon telefonlar, başqa ölkələrdə oğurluq siyahısında olan telefonlar qara siyahıda olacaq. Boz siyahıda isə şəxsin gömrükdən gətirdiyi, lakin müəyyən səbəblərdən gömrükdə qalan telefonlar daxil ediləcək. 30 gün müddətində həmin telefonlar qeydiyyata alındıqdan sonra ağ siyahıya düşəcək.



## AZƏRBAYCANDA 112 OĞLANA 100 QIZ DÜŞÜR

*Bu gün Azərbaycanda hər doğulan oğlan uşağına düşən qız uşaqlarının sayında kəskin fərq var*

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsindən verilən xəbərə görə, normada hər doğulan 105 oğlan uşağına 100 qız uşağı düşməlidir. Azərbaycanda isə hər 112 oğlana 100 qız uşağı düşür. Bu da demografik problem olaraq meydana çıxır.

Səhiyyə Nazirliyi abortlar nəticəsində son iki ildə Azərbaycanda ölənlərin olmadığını bəyan etsə də, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının araşdırmalarına görə, hər il dünyada 70 mindən artıq qadın məhz abort nəticəsində ölür. Abortların müxtəlif səbəbləri var. Bəzi qadınlar ailə planlaşmalarında ikinci, üçüncü və daha çox uşağın olmasını nəzərdə tutmurlar. Buna səbəb kimi şəraitinin, evin olmamasını, işsiz olduqlarını göstəririlər.

Bu siyahıya cinsinə görə hamiləliyin süni şəkildə pozulmasını da aid etmək olar. Bu gün selektiv abort dünyanın ən ciddi problemi sayılır. Azərbaycan da bu problemdən kənar qalmayıb. Cinslər üzrə əhəlinin ümumi sayına nisbətən 0-17 yaş arasında uşaqların 1996-cı ildə oğlanlar 39,5%, qızlar 36,1%, 2001-ci ildə oğlanlar 37,6%, qızlar 36,4%, 2006-cı ildə oğlanlar 33,1%, qızlar 30,6%, 2011-ci ildə oğlanlar 29,8%, qızlar 26,0%, 2012-ci ilin birinci yarısında isə oğlanlar 29,4%, qızlar 25,6% olub.



## İNTERNETİN HÜQUQİ BAZASININ İNKİŞAFINA EHTİYAC VARDIR

*Bu sözləri rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Əli Abbasov AzərTAC-a müsahibəsində demişdir*

Nazir qeyd etmişdir ki, ölkədə internet istifadəçilərinin hüquqlarının pozulması faktları müşahidə olunur, həmçinin insanların internet vasitəsilə, əsasən də sosial şəbəkələrdə bir-birini təhqir etməsi kimi hallara rast gəlmək mümkündür. Bir çox ölkələrdə isə boşanmaların 5-10 faiz

artmasının səbəblərindən biri insanların sosial şəbəkələrdə xoşagəlməz fəaliyyəti ilə bağlıdır.

Vurğulanmışdır ki, bu gün internet şəbəkəsinin yayıldığı bir çox ölkələrdə bu problemin hüquqi nizamla salınması məsələsi kəskin şəkildə qoyulmuşdur.

## DOĞUM VƏ ÖLÜMÜN QEYDƏ ALINMA QAYDASI DƏYİŞDİ

*Nazirlər Kabineti 2003-cü il 31 oktyabr tarixli 145 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Vətəndaşlıq vəziyyəti aktlarının dövlət qeydiyyatı Qaydası"nda dəyişiklik edib*

Dəyişikliyə əsasən doğumun, ölümün, övladlığa götürülmənin və atalığın müəyyən edilməsinin qeydə alınması və bu barədə ilkin şəhadətnamələrin verilməsi üçün dövlət rüsumu ödənilməsi barədə müddəa ləğv edilib.

## AZƏRBAYCANDA HƏKİM ÖZÜNƏ TƏXƏLLÜS, RƏSMİ VERİLMƏMİŞ TİTUL GÖTÜRƏ BİLMƏZ



*Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, bu, "Həkimlərin Etik Davranış Qaydaları"nda əksini tapıb*

Həkim öz fəaliyyətini, təxəllüs, rəsmi verilməmiş titul, dərəcə və rütbədən istifadə etmədən, yalnız şəxsi soyadı altında həyata keçirməlidir. Bununla belə, həkim peşəkar birlik və assosiasiyaların işində iştirak və əməkdaşlıq edə bilər.





**Cəlaləddin Rumi**  
**RÜBAİLƏR**

*Dünyada məşhur olan mütəfəkkir şair Mövlana Cəlaləddin Rumi ("Rumi" təxəllüsü ona Anadoluda (o vaxtlar Anadolu "Diyari - Rum" adlanırdı) yaşadığı üçün, "Mövlana" ("bizim ağamız") titulu isə ona qarşı duyulan böyük hörmətin əlaməti olaraq verilmişdir) indiki Əfqanıstanın Bəlx şəhərində 1207-ci ildə anadan olmuşdur. Rumi o dövrün İslam mədəniyyəti mərkəzlərindən biri sayılan Bəlxdə müəllimlik edən və Sultan-ül Üləma (alimlər sultanı) ləqəbi ilə tanınan Bəhaəddin Vələdin oğlu idi. Bəhaəddin Vələd 1214-1217-ci illər arasında ailəsi ilə birgə Anadoluya köçür. Mövlana bütün ömrünü o vaxt Səlcuqların paytaxtı olan Konya şəhərində keçirmiş, 1273-cü ildə orada da vəfat etmişdir. Məqbərəsi ziyarətgahdır. Fars dilində yazdığı "Məsnəvi" və "Divani-kəbir" kimi məşhur əsərlərin müəllifidir.*

Könül, uca Dosta – Ona bir yol var,  
Ya gizli, ya açıq... Sına, bir yol var.  
Lap altı yöndən də qapansa yollar,  
Yar bağının qapısına bir yol var.

\*\*\*

Haqq bilgisini seç, gəl, Yara sığın!  
Əcəllə sovrulma, divara sığın!  
Var kimi görünən yoxu tərək eylə,  
Yox hesab etdiyini o vara sığın!

\*\*\*

Nə mən – mənəm, nə sən – sənsən, nə sən  
– mən,  
Həm mən – mənəm, həm sən – sənsən,  
həm mən – sən.  
Eşqinlə doluyam, Hötənli gözəl,  
Bilmirəm: əkizik, yoxsa sənsən - mən?!

\*\*\*

Hansı bahar səndən şuxdur, təzədir?  
Hansı mehtab səndən daha gözəldir?  
Hansı səhər daha xoş müjdə verdi?  
Hansı şəkər sənə rəqib məzədir?

\*\*\*

Haraya üz tutsam, səcdəgah – Odur,  
Altı yöndə, dışda tək ilah – Odur.  
Bağ-məşuq, gül-bülbül – sırf bəhanədir,  
Bunlardan tək məqsəd, bil, vallah, Odur.

\*\*\*

Canında bir cövhər uyuyar, yatar,  
Tənində bir gövhər uyuyar, yatar.  
Gövhər mədənini, ey haqq yolçusu,  
Kənarda axtarma, könlündə axtar.

\*\*\*

Yaşadıqca əyriyə daim arxa çevirdim,  
Tövbə etdim əyridən, düzlüyə könül  
verdim.  
Saf-çürük eylədikcə həm əyrini, həm  
düzü,  
Sonda hər ikisi də Onunmuş... Bunu  
gördüm.

\*\*\*

Azdan da, çoxdan da əl çəkən kəsin  
Zənginlik, dərvişlik pozmaz nəşəsin.  
O, əl-ətək üzüb hər cür fanidən,  
Tapmazsan zatında mənlik zərrəsi(n).

\*\*\*

Hər canlı tez, ya da gec ölüm şərbətin  
dadar,  
Əcəl bir gün sənənin də gəlib yaxandan tutar.  
Heç rəvamı əlinlə imanlı bir qardaşın,  
Ya da hər hansı insan min dərdə-qəmə  
bata?!

*Tərcümə edən:  
Azad Yaşar*

## ƏSRLƏRİN YADİGARİ ULU KÖRPÜ

*Qax rayonu ərazisində orijinal xüsusiyyətlərə malik qədim tarixi-memarlıq abidələri çoxdur; belə abidələrdən biri də Ulu körpüdür*

Bu körpü dağlar qoynunda yerləşən İlisu kəndinə gedən yolda, Kürmük çayının üzərində salınmışdır. Ulu körpünün tikintisi üçün olduqca əlverişli bir yer seçilmişdir. Şiltaq dağ çayının gətirdiyi coşqun sel-sulara mərdliklə sinə gərən bu körpü çayın yatağının daraldığı yerdə, sal qayalar üzərində çay daşı, əhəng məhlulu və bişmiş kərpicdən inşa edilmişdir.

Dörd kərpic qalınlığındakı tağbəndin aşırımı 14,6 metrdir. Hörgüdə üfqi və şaquli tikişlərin dəqiq bağlanması sayəsində körpünün tağbəndi vahid monolit konstruksiya təəssüratı yaradır. Körpünün gündoğana yönəlmiş fasadında tağbəndin əyrisi çayın axarı istiqamətində çəpinə kəsilərək sanki bir qədər yumurlanmış forma almışdır. Həmin zonada tağbənd həm dərinliyi istiqamətində, həm də aşırım boyunca ikiqat ayrılıya malikdir. Bu növ konstruksiyaların yüksək möhkəmliyi elmi cəhətdən də sübut olunmuşdur. Körpünün bu xüsusiyyəti onun güclü selə qarşı möhkəmliyini və dayanıqlığını təmin etmiş, suyun tağbəndin altından və dayaqların arasından daha sürətlə axıb getməsinə şərait yaratmışdır.

Ulu körpünün inşa tarixi barədə irəli sürülən mülahizələrə aydınlıq gətirən rayon tarix-diyarşünaslıq muzeyinin direktoru Mahir Əfəndi AzərTAc-a bildirmişdir ki, çox güman ki, körpü İlisu sultanlığının mərkəzinə çevrildikdən sonra, yəni XVII əsrin sonu, XVIII əsrin əvvəllərində tikilmişdir.

Kənd ağsaqqallarının söylədiklərinə görə, körpü el sənətkarı usta Ömər tərəfindən inşa edilmişdir. Deyilənlərə görə, Ulu körpünün tikintisində inşaat materialı kimi yumurta sarısından da istifadə olunmuşdur. Tağbəndin hörgüsündə istifadə olunan kərpic körpüdən bir qədər yuxarıda, Kürmük çayının sol sahilində, İlisu kəndinin ərazisində yerləşən və XVII-XVIII əsrlərə aid edilən "Sumuq qala" adı ilə tanınan müdafiə qülləsinin tikintisində işlənən tikinti materialı ilə eynilik təşkil edir.

Körpünün yan divarları daşdandır. Burada müxtəlif dövrlərdə aparılmış təmir işlərinin izləri aydın görünür. Kərpic tağbəndin üzərində kəsmə çaylaq daşından səliqə ilə hörülmüş divarın qalıqları nəzərə çarır.

El arasında Ulu körpü ilə bağlı maraqlı xatirələr



yaşayır. Onlardan biri diqqəti daha çox cəlb edir. Deyilənlərə görə, 1844-cü ilin iyununda çar Rusiyasının qoşunları İlisuya hücum edərkən sonuncu İlisu hakimi Danyal Sultan Ulu körpünü dağıtmaq fikrindən daşınmışdır. Körpünün dağıdılması bəlkə də rus qoşunlarının uğursuzluğuna səbəb ola bilərdi. Rus tarixçiləri Danyal Sultanın bu hərəkətinə heç cür qiymət verə bilməyərək, sadəcə təəccüblənmişlər. Ulu körpü İlisu sultanlığını düzənlik ərazilərlə birləşdirən yeganə körpü idi. Danyal Sultan bu qərarı verməsəydi, körpü uçurular, kəndin əhalisi çətinlik çəkərdi. Bəlkə də sultan el sənətkarlarının yaratdığı bu nadir abidəni uçurmağa qiymamışdır. Digər ehtimala görə, körpü dağılsa belə, rus qoşunlarının kəndi tutacaqlarına əmin olduğundan onu uçurmaqdan çəkinmişdir.

Hər halda, üç əsrdən artıq tarixə şahidlik edən Ulu körpü zəmanəmizə qədər sağ-salamat gəlib çatmışdır. 1980-ci ildə Ulu körpünün yanında yeni, müasir körpünün tikilməsinə baxmayaraq, bugünkü nəsil, eləcə də rayona gələn turistlər bu nadir abidəni seyr etməklə onun üzərindən keçib getmək imkanına malikdirlər.

Hazırda Ulu körpü tarixi-memarlıq abidəsi kimi dövlət tərəfindən qorunur.

**Mustafa Dadaşov,**  
*AzərTAc-ın müxbiri*

## CORC BUŞ ADINA MƏRKƏZ

*Aprəlin 26-da ABŞ-ın Texas ştatındakı Dallas şəhərində, Cənubi Metodist Universitetində ölkənin 43-cü prezident – oğul Corc Buş adına mərkəz açılıb*



Mərkəzdə kitabxana, politoloji institut, muzey və sabiq prezidentin adını daşıyan fond olacaq.

Təntənəli açılış mərasiminə ABŞ-ın 5 prezidenti qatılıb.

Birləşmiş Ştatların indiki dövlət başçısı Barak Obama, sabiq prezidentlər ata Corc Buş, oğul Corc Buş, Bill Klinton və Cimmi Karter mərasimdə idilər.

Onlar son dəfə 2009-cu ilin yanvarında, Barak Obamanın təntənəli andiçmə mərasimindən bir neçə gün əvvəl yığılmışdılar.

Oğul Corc Buşu təbrik etməyə onun administrasiyasının sabiq əməkdaşları, habelə müxtəlif ölkələrin sabiq liderləri də gəlmişdilər. Onların arasında Britaniya, İsrail və İtaliyanın sabiq baş nazirləri Toni Bler, Ehud Olmert və Silvio Berlusconi də vardı. Gürcüstan prezidenti Mixeil Saakaşvili də qonaqların arasında idi.

Yeni yaradılmış mərkəzdə 70 milyon səhifə sənəd, 200 milyon elektron məktub, 4 milyon rəqəmsal fotosəkillər və oğul Corc Buşun prezidentliyi dönməsinə (2001-2009-cu illər) aid 43 mindən artıq artefakt var.

Bundan başqa, mərkəzdə Ağ Evin Oval kabinetinin tam surəti də var.

## VENESUELANIN YENİ PREZİDENTİ – NİKOLAS MADURO

*Venesuelanın yeni seçilmiş prezidenti Nikolas Maduro ölkənin Milli Assambleyasında (birpalatalı parlament) and içib*

Üçrəngli prezident lentini və dövlət başçısının digər rəqəliyalarını ona Uqo Çavesin qızı Mariya Qabriela Çaves təqdim edib.

Nikolas Maduro seçkilərdə səsərin 50,78 faizini toplayıb və prezident seçilib. Onun əsas rəqibi – Demokratik həmrəylik blokundan olan namizəd Enrike Kapriles səsərin 48,95 faizini toplayıb. Lakin o, səsvermənin nəticələrini tanımayıb və səsərin yenidən sayılmasını tələb edib. Bu səbəbdən də 165 yerlik parlamentin 64 müxalifətçi deputatı yeni prezidentin inauqurasiya mərasiminə qatılmayıblar. Qeyd edək ki, Enrike Kapriles 2012-ci ilin oktyabrında keçirilən seçkilərdə 45 faiz səs toplayaraq Uqo Çavesə uduzmuşdu.

Andiçmə mərasimində Latın Amerikas, Avropa və Asiyanın 20-dən artıq ölkəsindən nümayəndə heyəti iştirak edib.



## ÇİN ORDUSU HAQQINDA İLK DƏFƏ MƏLUMAT VERİLDİ



*Çin hakimiyyəti ilk dəfə ölkənin silahlı qüvvələri haqqında informasiya açıqlayıb*

Müdafiə Nazirliyinin dərc etdiyi sənədə əsasən, ölkənin Hərbi Dəniz Donanmasında 235 min və Hərbi Hava Qüvvələrində 398 min nəfər, quru qoşunlarında 850 min nəfər xidmət edir.

Son ildə Çinin müdafiə xərcləri 11, 2 faiz artaraq, yüz milyard dollar olub.



## CORCIO NAPOLITANO YENİDƏN İTALIYA PREZİDENTİ OLDU

*Aprəlin 21-də Corcio Napolitano parlamentin xüsusi iclasında keçirilmiş səsvermənin nəticələrinə görə asanlıqla ikinci müddətə dövlət başçısı seçilib*

Prezident seçilmək üçün ona 50 faizdən çox səs toplamaq tələb olunurdu: "5 ulduz hərəkəti" istisna olmaqla, Corcio Napolitanonu bütün partiyalar dəstəkləyib.

Bundan qabaq keçirilmiş səsvermənin 5 turu partiyalar arasında olan fikir ayrılığı səbəbindən qalibləri müəyyən etməmişdi.

87 yaşlı Corcio Napolitano seçkilərdə yaranan problemləri nəzərə alaraq, namizədliyini ikinci müddətə irəli sürməyə razı olmuşdu.



## İTALIYA RESPUBLİKASININ BAŞ NAZİRİ – ENRİKO LETTA

*Prezident Corcio Napolitanonun aprəlin 24-də verdiyi qərarla Enriko Letta ölkənin yeni hökumətini təşkil etmişdir; hökumət üzvləri aprəlin 28-də parlamentdə and içmişlər*



Bu ilin avqustunda 47 yaşda tamam olacaq E.Letta 1999-cu ildə Massimo D'Alemanın başçılıq etdiyi Nazirlər Kabinetinin ən gənc naziri olmuşdur. O, Avropa siyasəti üzrə işlərlə məşğul olmuşdur və bu vəzifəsi sayəsində onu Avropa İttifaqında yaxşı tanıyırlar.

E.Letta daha sonra Culiانو Amatonun Texniki Kabinetində sənaye və ticarət naziri, 2006-cı ildə seçkilərdən sonra Romano Prodinin rəhbərlik etdiyi Nazirlər Sovetinin stats-katibi olmuşdur.

Son illər E.Letta deputat kimi Demokratlar Partiyasını təmsil etmişdir.

## MƏMURLARA XARİCİ ÖLKƏLƏRDƏKİ BANK HESABLARINI BAĞLAMAĞA 3 AY MÖHLƏT VERİLDİ

*Rusiya prezidenti Vladimir Putinin imzaladığı sərəncamla xarici ölkələrdə bank hesabı olan məmurlar 3 ay ərzində bu hesabları bağlamalıdır*

Prezident Administrasiyasının rəhbəri Sergey İvanov keçirdiyi mətbuat konfransında bildirdi ki, məmurlar ən gec iyulun 1-ə qədər xaricdəki hesablarının bağlandığı barədə məlumat verməlidirlər.

İvanovun sözlərinə görə, prezidentin sərəncamında korrupsiya barədə məlumat verən vətəndaşların müdafiəsi də nəzərdə tutulur: "Sərəncamda korrupsiya barədə məlumat verən şəxslərin istintaq təqibindən qorunması tədbirləri də nəzərdə tutulur. Sərəncamın sonunda belə məlumatı verənlərin müdafiəsini nəzərdə tutan xüsusi bənd var. Sənəddə həmçinin, ehtiyac olarsa, belə məlumatı verən şəxslərə hüquqi məsləhətlər veriləcəyi qeyd edilir" - deyər İvanov bildirdi.



## İSPANİYADA İŞSİZLİK BÖHRANI

*İspaniyada aprəlin 25-də açıqlanan rəsmi məlumatlara əsasən, 2013-cü ilin ilk rübündə işsizlik 26.2 faizə çatıb*

Baş nazir Mariano Rajoy aprəlin 26-da iqtisadi tənəzzüllə mübarizə ilə bağlı addımlarını açıqlamalıdır.

Beynəlxalq Valyuta Fondu ölkə iqtisadiyyatının 1.6 faiz ixtisar olunacağını proqnozlaşdırıb. Fond, həmçinin işsizlik səviyyəsinin 27 faizə çatacağını bildirib.

## ЕШЬ И ... ХУДЕЕШЬ!



*Бывает и такое. Ведь некоторые фрукты, напитки и специи являются природными жиросжигателями, поэтому можно начать худеть, не отказывая себе в удовольствии.*

*Скоро лето. Для девушек и женщин это ещё одна возможность продемонстрировать красивую фигуру, подтянутые и стройные формы. Да и многие мужчины, наверное, будут не против выглядеть спортивнее и моложе. Что же это за природные помощники в борьбе за стройность?*

*Один из чудо-фруктов-грейпфрут. Правда, его много не съешь – горчит, да это и не нужно. Просто возьмите за правило хоть иногда (1-2 раза в неделю) съесть один фрукт. В нём содержится вещество инозитол – природный жиросжигатель, а нарингин (придающий горьковатый привкус), препятствует усвоению жира, ускоряет обмен веществ и стимулирует процесс пищеварения. К тому же грейпфрут снижает уровень инсулина в крови, а следовательно, и ваше желание что-нибудь съесть (аппетит)*

Доказано, что зеленый чай благодаря активному биоэлементу (эпигаллокатехина галлат) повышает интенсивность окисления жиров в организме человека и предотвращает их накопление. И, опять же, является естественным средством, снижающим аппетит. Подобный эффект от приёма душистой корицы. Она очень популярна в нашей азербайджанской кухне, но мало кто знает, что она способна снижать уровень сахара в крови и нормализовать жировой обмен. Корица может использоваться и как заменитель сахара, потому что обладает натуральным сладким вкусом.

А теперь вспомним о легендарной Софи Лорен: в своих интервью она постоянно упоминает о том, что съедает в день по одному ананасу, чтобы поддерживать стройную фигуру. Она прав да, ведь в ананасе содержится уникальный фермент бромелайн. Он, конечно, не устраняет подкожный жир-это миф. Но то, что он помогает переваривать пищу быстрее, способствуя активному расщеплению жиров и более быстрому их выводу из организма, правда.

Кстати, ученые подсчитали, что уменьшение объёма талии на 2,5 см говорит о потере 1,8 кг жира. Так, что как говорится, цель оправдывает средства...

Существует ещё один чудо-продукт, избавляющий от лишнего веса и заболеваний желудочно-кишечного тракта это отруби. Дело в том, что отруби вычищают из организма токсические вещества, словно ёршик для мытья посуды. Главное – не превышать суточную норму, составляющую две столовые ложки, и запивать отруби большим количеством воды. Отруби можно использовать при отравлении вместо активированного угля. Но в период обострения гастрита и язвы желудка они противопоказаны.

Чтобы ускорить метаболизм (обмен веществ) и тем самым похудеть надо выпивать в день около 8 стаканов простой (негазированной, несладкой!) воды. Это ускорит процесс усвоения пищи. Если вы не страдаете заболеваниями желудка и поджелудочной железы воспытайте в себе любовь ко всему острому: перец, горчица. Они ускоряют метаболизм.

Ещё один момент: после 8 часов сна, которые организм проводит без пищи, метаболизм замедляется. И чтобы запустить процесс с новой силой, нужно обязательно позавтракать, причём полноценно. В завтраке должен содержаться белок, «хороший

холестерин и протеины. Оптимальный вариант – английский завтрак: яичница с беконом+йогурт, сыр, зерновой хлеб, зеленый салат.

Очень многие полные девушки и женщины удивляются: я вообще не завтракаю, а почему – то полнею...

Причина полноты как раз в том, что вы пропускаете завтрак, или заменяете его сладостями. Если при этом вы ещё и поздно ложитесь спать – то непременно поправитесь. Ведь гормон молодости и стройности – мелатонин вырабатывается во время сна в полной темноте. А мы, поздно ложась спать, сокращаем время его выработки, его вырабатывается значительно меньше. В результате – быстрее стареем и полнеем.

Кроме того, учёные обнаружили, что, оказывается, чтобы желудочно-кишечный тракт работал без перебоев, ему требуется лёгкий стресс. Широко известно, что кратковременный стресс полезен и для организма в целом, он укрепляет иммунитет, т.к. во время стресса мобилизуются все защитные механизмы. Другое дело, стресс продолжительный. Он, наоборот, вреден для организма, т.к. ослабляет иммунитет, истощая защитные силы.

Отсюда вывод – недлительные и нечастые переживания и голодания нам необходимы как воздух. Так что и «на гатыге» можно день-два посидеть и в обильном застолье с чистой совестью активно почувствовать. Такие перепады в питании «закаляют» ваш желудочно-кишечный тракт и сэкономят его от многих проблем.

Так что не относитесь к питанию слишком педантично – это вредно для здоровья. Для тех, кто занимается спортом с целью похудения – ещё один совет: если уж вы занимаетесь спортом, занимайтесь обязательно регулярно. Занятия от случая к случаю ведут к более быстрому накоплению лишних килограммов, чем если бы вы вообще не занимались спортом. От такого лишнего веса труднее избавиться. Для эффективного похудения будьте физически активны в течение всего года – тогда спорт войдет в число ваших полужизненных привычек.

**Л.Джамильзаде,  
врач университета «Хазар».**

**ONU DADIN VƏ UNUTMAYIN...***Şalğamın tərkibində həm bol vitamin, həm də bol mineral var*

Məsələn, şalğam vitaminlərdən A, B1, B2, B3 və C vitaminləri, minerallardan isə maqnezium, kalium, kalsium, fosfor və natrium mineralları ilə zəngindir. Kalium yüksək təzyiqi aşağı salmaq, maqnezium isə qəbizliyin qarşısını almaq üçün ən yaxşı vasitələrdən biridir.

Şalğam şəkər xəstələri üçün faydalıdır, həmçinin hafizəni gücləndirir, bəlgəmi təmizləyir, quru öskürəyi, oynaq və sinir ağrılarını sakitləşdirir, mikroba qarşı təsirlidir.

Qaynadılmış şalğam suyu dəri çatlarının və qaşınmanın müalicəsi üçün münasibdir, təpitməsi isə şişi yatırır, çibanın tez yetişib, deşilməsinə səbəb olur.

**AMERİKALI TƏDQİQATÇILAR BALIQ YAĞINI GƏNCLİK ELİKSİRİ KİMİ DƏYƏRLƏNDİRMİŞLƏR***Balıq yağının indiyədək bir sıra faydalı xüsusiyyətləri aşkara çıxarılmışdır*

Tərkibində olan omeqa-3 yağ turşusu beyin hüceyrələrini cavanlaşdırır, immuniteti gücləndirir, xərçəngə qarşı qoruyucu və önləyici təsir göstərir.

Amerikalı tədqiqatçılar sübut etmişlər ki, balıq yağı xüsusilə orta yaşlı insanlar üçün faydalıdır. O, yaşla əlaqədar göz zəifliyini aradan qaldırır. Eyni zamanda, yaşla bağlı yaranan müxtəlif əqli pozğunluğun aradan qaldırılmasına kömək edən profilaktik üsul hesab edilir.

Balıq yağı uşaqlara da çox faydalıdır. Onların xəstəliyə qarşı müqavimətini artırır, zehni inkişafına müsbət təsir göstərir.

Hamilə və süd verən analara balıq yağından istifadə etmək vacibdir. Bu qida məhsulu körpələrin mərkəzi sinir sistemində və

bədənin inkişafına müsbət təsir göstərir. Qızılbalıq, sardina (siyənək fəsiləsindən xırda balıq), skumbriya və ala balığı üstünlük verilməsi məsləhət görülür. Məhz bu qidalar insanın daha uzun yaşamasına kömək edir.

**PƏHRİZ MÜTƏXƏSSİSLƏRİ ƏN FAYDALI TƏRƏVƏZİ MÜƏYYƏN ETMİŞLƏR***Amerikalı pəhriz mütəxəssisləri müəyyən etmişlər ki, gül kələmin tərkibində insan orqanizmi üçün zəruri olan vitaminlərin və mikroelementlərin demək olar ki, hamısı vardır*

Gül kələm orqanizm tərəfindən tamamilə həzm edildiyinə görə, insan bu tərəvəzdən bütün vitamin və mineral kompleksini alır. Gül kələm maddələr mübadiləsini yaxşılaşdırır, immun, həzm və ürək-damar sisteminin işini normalaşdırır, əsəbləri möhkəmləndirir. O, həm yaşlılar, həm də uşaqlar üçün faydalıdır.

Cəmi 50 qram gül kələmin tərkibində C vitamininin gündəlik norması vardır. Onun tərkibində A və B vitaminləri, həmçinin kalsium, fosfor, dəmir, maqnezium və alma turşusu da vardır.

Kalorilik dərəcəsi aşağı olan gül kələmin tərkibindəki tartron turşusu piy ayrılmasına mane olur. Pəhriz mütəxəssisləri arıqlamaq istəyən adamlara da gül kələm yeməyi tövsiyə edirlər.





## XURMA DEYİB, DURMA!

*Yəqin ki, xurmanı hamınız tanıyırsınız; xurma tarixdə məlum olan ən qədim meyvələrdən biridir*



Latinca adı “phoenix dactylifera” olan xurmanın tarixi təqribən eradan əvvəl 4000-ci illərə qədər gedib çıxır. 3-5 yaşları arasında meyvə verməyə başlayan xurma 10-12 yaşları arasında “istehsal gücünün” ən yüksək zirvəsinə çatır.

Xurma yüksək qida dəyərinə malik olmaqla yanaşı, həm də şəfa mənbəyidir. Belə ki, alimlər insanın təkə su və xurma ilə illərlə yaşaya biləcəyini bildirirlər. Xurma müxtəlif vitamin və minerallarla zəngindir. Natrium, kalium, kalsium, fosfat, dəmir, maqnezium, fosfor, A vitamini, B vitaminləri... Xurmanın şəfa mənbəyi olmasının bir səbəbi də budur. Məsələn, kalium beyinə daha çox oksigen getməsinə səbəb olur. B vitaminləri sinir sistemini gücləndirir.

Digər tərəfdən, gün ərzində 15 xurma yeyən adam gündəlik dəmir ehtiyacını ödəyərək qanazlığının qarşısını alır. Maqnezium isə əzələlərin fəaliyyətinin nizamlanmasında və orqanizmdə xərçəng hüceyrələrinin əmələ gəlməsinin qarşısının alınmasında mühüm rol oynayır. Kalsium və fosfora gəlicə, onların vəzifəsi sümükləri möhkəmləndirməkdir.

A vitamini isə görmə qabiliyyətini artırır, orqanizmin müqavimətini möhkəmləndirir. Digər tərəfdən, A vitamini inkişafda olan orqanizmlər üçün də faydalıdır. Bu baxımdan uşaqlar üçün xurma yemək çox faydalıdır. Digər tərəfdən, xurmada, digər meyvələrlə müqayisədə daha çox protein var. Bu xüsusiyyətinə görə xurma orqanizmi xəstəliklərdən qoruyur, hüceyrələrin çoxalmasına kömək edir.

Ayrılıqda çox şirin meyvə olsa da, xurmadakı şəkər, qandakı şəkərin miqdarını sürətlə artıran qlükoza yox, meyvə şəkəri olan fruktozadır. Bu şəkər növü bədəndə kifayət qədər hərəkət və istilik enerjisi yaradır. Fruktoza həmçinin asan parçalanmaqla yanaşı, həm də asan həzm olunur. Qandakı şəkəri sürətlə artırmadığı üçün şəkər xəstələri üçün də faydalıdır.

Xurmanın digər xüsusiyyətlərindən biri isə fiziki yorğunluğu aradan qaldırması, ana südünü artırması, həzmi asanlaşdırması, stress və gərginliyi azaltması, orqanizmi toksinlərdən təmizləməsidir. Bundan başqa, xurma ürək-damar, bronxit və astma xəstəlikləri üçün də faydalıdır. Bütün bunlardan sonra Quranda xurmadan bir neçə ayə ilə xəbər verilməsi və “cənnət nemətlərindən” sayılması heç də təsadüfi deyil.

## DOSTLUQ İNSANA SAĞLAMLIQ VERİR

*Şimali Karolina (ABS) Universitetinin alimləri öz fakültələrinin 65 nümayəndəsinin vəziyyətini araşdıraraq belə bir maraqlı fakt müəyyən etmişlər ki, insanlar arasında yaxşı dostluq münasibətləri insanın sağlamlığını xeyli möhkəmləndirməyə və müsbət emosiyalar bəxş etməyə qadirdir*

Tədqiqatın rəhbəri psixologiya professoru Barbara Frederikson bildirmişdir ki, insanlar “gündəlik müsbət emosiyalar rasionunu artırmaqla” özlərinin fiziki sağlamlığını dəyişmək imkanına malikdirlər. Sınaq iştirakçılarının yarısı adi həyatını yaşamış, digər yarısı isə xüsusi təcrübələrdə iştirak edərək yaxın adamlarını düşünmüş, onlarla müsbət münasibətlərdə olmuşdur. Belə məşğələlər iki ay müddətində hər gün bir saat davam etdirilmişdir.

Tədqiqat nəticəsində məlum olmuşdur ki, xüsusi təcrübələrdə iştirak etmiş insanların azan sinirinin funksionallığı daha yüksəkdir və müvafiq olaraq bu adamlar daha çox müsbət hisslər keçirmişlər.



# MOZAIKA

## OBAMA XANIM PROKURORA «YARAŞIQLI» DEYİB

*Bu, aprelin 5-də Demokrat Partiyasının seçki fondunun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı tədbirdə baş verib*

Yerli prokuroru tərifləyərkən Barak Obama Kamala Harrisin ünvanına kompliment deyib: "O, həmçinin ölkənin ən yaraşlıq baş prokurorudur. Bəli bu belədir. O, yaxşı dostdur və uzun illərdir ki, mənə böyük dəstək verməkdədir"-deyə, Obama bildirib.

Prezident administrasiyası onun bu tərifini şərh edərkən izahat verib ki, Obama bununla Harrisin peşəkar qabiliyyətlərinin əhəmiyyətini azaltmaq istəməyib.

Kamala Harrisin ofisindən deyiblər ki, o, prokuror olaraq qalmaqla yanaşı, həm də prezident Barak Obamanın dəstəkçisi kimi fəaliyyətini davam etdirməkdədir.



## MÜƏLLİMLƏRƏ SİLAH GƏZDİRMƏYƏ İCAZƏ VERİLDİ

*ABŞ-ın Cənubi Dakota ştatında qəbul edilən qanuna əsasən, müəllimlər məktəbdə silah daşıya biləcəklər*

Uzərində silah daşıyacaq müəllimlərə silah təlimi keçirilməsi də nəzərdə tutulur.

Qanuna əsasən, müəllimlərdən başqa, məktəb işçiləri də silah gəzdirə biləcəklər. Bu ilin iyul ayında qüvvəyə minəcək qanuna görə, müəllimlərin silah daşıyıb-daşımayaqlarına məktəb direktorları qərar verəcəklər. Həmin müəllimlərə "gözətçi müəllimlər" deyiləcək.

## “AŞK YAKAR”

*Türkiyənin məşhur müğənnisi Halil Sezai dinləyicilərinə təqdim etdiyi son albomunda Azərbaycanın klassik şairi Füzulinin yaradıcılığına müraciət edib*



“Qafqazinfo”nun məlumatına görə, ümumilikdə 14 bəstənin yer aldığı “Ey aşk” adlanan albomda musiqi və şeirlərin əksəriyyəti müğənninin özünə məxsusdur. Halil Sezainin albomunda yer alan “Aşk Yakar” mahnısının sözləri isə Füzulinin “Can vermə qəmi-eşq ki, eşq afəti-candır...” misrası ilə başlayan və şairin “Leyli və Məcnun” poemasında yer alan qəzəlidir.

## ÇİNİN QƏDİM KASASI HƏRRACDA

*Çinin Qinq sülaləsinin dövründən qalan kasa Honq Konqdakı hərracda rekord qiymətə satılmışdır*

1661-1722-ci illərdə hökm sürən imperator Kanqxi dövründən qalan kasa “Sotheby`s” hərrac evində 9,5 milyon dollara satılmışdır.

Kasanın Cinqdejdəki imperatorluq sobalarında bişirildiyi və Pekindəki saray atelyesində rəngləndiyi güman edilir.

Üzərində mavi, çəhrayı, sarı və ağ rəngli lotoslarla yaşıl yarpaqların təsvir olunduğu kasanın diametri 11 santimetrdir. Kasanın içində imperator Kanqxinin möhürü də əks olunmuşdur.

## TALİBLƏRİN YARALADIĞI QIZ 3 MİLYONLUQ XATİRƏ YAZACAQ

*Taliblərin sui-qəsdı nəticəsində başından yaralanmış pakistanlı yeniyetmə hüquq müdafiəçisi Məlal Yusafzay öz xatirələrini yazmaq üçün 3 milyon dollarlıq müqavilə imzalayıb*



Lent.az-ın xarici informasiya vasitələrinə istinadən xatırlamasına görə, bu yeniyetmə qız İngiltərədə, Birmingemdə kral xəstəxanasında müalicə olunub. M.Yusafzayın gələcək kitabında milyonlarla uşağın təhsilə cəlb edilməsi əsas süjet xətti olacaq.

Qeyd edək ki, ötən ilin oktyabrında o, başqa iki məktəbli ilə birlikdə məktəbdən qayıdarkən, taliblərin silahlı basqınına məruz qalıb. Hazırda o, ailəsi ilə birlikdə Birmingemdə yaşayır.

## BOSFORA PARALEL KANAL

*Türkiyə Qara dənizlə Mərmərəni daha bir kanalla birləşdirmək niyyətindədir*

Bu məqsədlə 45 km uzunluğunda yeni su nəqliyyat kanalı tikilməsinə başlanılır. Türkiyə hakimiyyəti bununla yüklənən Bosfor boğazında nəqliyyatın gedişini asanlaşdırmaq istəyir.

Kanal «İstanbul» adlanır. Layihə baş nazir R. T. Ərdoğanın nəzarəti altında həyata keçiriləcək. Kanal Bosfordan şimal - qərbə doğru başlayıb, ona paralel tikiləcək.

Bu plan 2011-ci ildə parlament seçkiləri ərəfəsində elan olunmuşdu. Onda bir çoxları bu planı tənqid etmişdi. Ancaq aprelin 12-də hökumət yanında mərkəzi Şura layihəyə maliyyə ayrılmasını təsdiqləyib.



## ŞƏHƏR MERİ YERKÖKÜ İLƏ REKORD VURDU

*Livandakı Kleyat şəhərinin meri tarlasında nəhəng yerkökü yetişdirərək, Ginnesin Rekordlar Kitabına düşüb*



Akkar vadisindəki tarlasında yerkökü yetişdirən Əhməd İbrahim uzunluğu 130 sm olan yerkökü ilə qürrelənmədiyini deyib.

"Məhsul bol oldu. Bostandan yığdığım yerkökülərin əksəriyyətinin uzunluğu 60 sm-dən artıq idi. Heç bir kimyəvi gübrədən istifadə etmirəm və yerkökünün anomal ölçüsünün səbəbləri də mənə bəlli deyil", - şəhər meri deyib.

Əhməd İbrahim nəhəng yerkökünə sevinmir, çünki belə böyük məhsulu bazarda sata bilməyəcəyini deyir. Xatırladaq ki, dünyanın ən böyük kartof və turpu da Livanda yetişdirilib.

## TIXACLARIN ƏN ÇOX QEYDƏ ALINDIĞI ŞƏHƏRLƏR

*Aparıcı naviqasiya şirkəti "TomTom" ötən ilin yekunları üzrə nəqliyyatın hərəkətinin ən sıx olduğu dünya şəhərlərinin siyahısını açıqlamışdır*

Məlumatla görə, şirkətin hazırladığı nəqliyyatın hərəkətinin sıxlığı indeksində Moskva 66 faizlə siyahının birincisidir. Rusiya paytaxtını 55 faizlə Türkiyənin İstanbul şəhəri izləyir.

Siyahıda sonrakı yerləri Varşava, Marsel, Palermo, Los-Anceles, Sidney, Ştutqart, Paris və Roma şəhərləri tutur.

Şirkətin məlumatına görə, ötən il Avropada nəqliyyatın hərəkətində ən acınacaqlı vəziyyətin yarandığı şəhərlər Moskva və İstanbul olmuşdur.

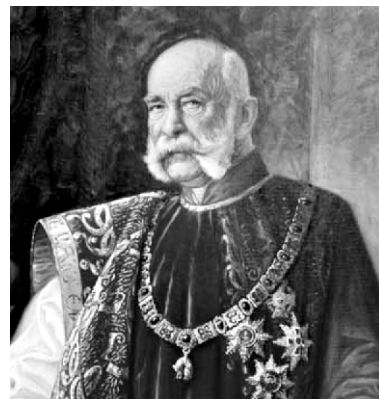


## İMPERATORUN SAÇININ TOPASI 18 MİNƏ SATILIB

*Avstriya-Macaristan imperiyasının imperatoru I Frans İosifin saçının topası Vyanada hərraca çıxarılıb*

BBC-nin məlumatına görə, o, ilkin qiymətindən təxminən 20 dəfə baha satılıb. Başlanğıc qiymət 780 dollar olub. Ancaq imperatorun saçının bir topasına 18 min dollar vərənlə tapılıb. Hərraca imperatorun başqa şəxsi əşyaları – cib yaylığı, qeyd dəftərçəsi, portsiqarı və s. çıxarılıb.

I Frans İosif 1848-ci ildə taxt-taca yiyələnib və 70 il hakimiyyətdə qalıb.



## DÜNYANIN ƏN BÖYÜK TİCARƏT MƏRKƏZİ

*Çinli milyarder Aleks Hu Guronq ölkənin Donquan şəhərində dünyanın ən böyük ticarət mərkəzini inşa etdirmişdir*

1,3 milyard dollara başa gələn mərkəz 2005-ci ildə istifadəyə verilmişdir.

Lakin o vaxtdan indiyədək “New South China Mall” ticarət mərkəzi istifadəsiz qalmışdır. Ümumi sahəsi 659 min kvadratmetr olan mərkəzdə 2500 dükan, kafelər, istirahət və əyləncə parkları, otel, restoranlar, kinoteatrlar və sair vardır.

## BAHALI EVLƏR

Sinqapurun ən dəbdəbəli və bahalı bölgəsi kimi tanınan Nəbatat Bağlarının yaxınlığında, şəhərin mərkəzi ticarət küçəsi olan Orchard Roadın yanında yerləşən malikanənin (solda) qiyməti 242 milyon dollardır. Malikanənin hovuzları, tennis və qolf meydançaları da var.

Bu bahalı evin sahibi Honkonqdakı Wing Tai Holdings daşınmaz əmlak şirkətinin sahibi Çen Vay

Kundur.

Cənub-Şərqi Asiyada daşınmaz əmlakın qiymətləri baxımından Honkonq liderdir. Sinqapur 2-ci yerdədir.

Türkiyənin İstanbul şəhərində, Bosfor boğazı üzərindəki körpünün yanında olan ev möhtəşəmliyi ilə göz oxşayır. Evin qiyməti 125 milyon dollardır.



## “İPHONE 5” QIZIL VƏ PLATİNLƏ BƏZƏDİLƏCƏK

*“Brikk” dizayner şirkəti “iPhone 5” “ağıllı” telefonları üçün məhdud sayda “Brikk Trim Titanium Case” dəbdəbəli çexolları istehsal edib*

Hələ ki, cəmi 4 çexol buraxılıb: üçü qızıl, biri isə platin. Qızıl versiyaların hər birinin çəkisi ən azı 75 qram, platin isə 100 qramdır. Qızıl versiyaların (sarı, çəhrayı və ya atlaz) qiyməti 11 min 160 dollar, platinli çexol isə 14 min dollar təşkil edir. Ən tələbkar müştərinin istəyinə əsasən, çexollardan istənilən birini brilyant və ya digər qiymətli daşlarla bəzəmək olar. “Brikk” şirkəti hər bir çexolun satışından əldə etdiyi pulun bir hissəsini xeyriyyəçilik üçün sərf edəcək.

# “NEFTÇİ” YENƏ DƏ ÇEMPİON OLDU



Futbol üzrə Topaz Premyer Liqasının 2012/2013-cü il mövsümü başa çatdı.

“Neftçi” qızıl, “Qarabağ” gümüş, “İnter” bürünc medallara sahib oldular.

“Neftçi” əvvəlki 2 ildə olduğu kimi, çempion titulu-nu qazandı. Azərbaycan çempionu buna ardıcıl 3 dəfə nail olan ilk komandadır.

## AZƏRBAYCAN İDMANÇISI HEYDƏR ƏLİYEV KUBOKUNUN SAHİBİDİR

*Bakıda keçirilən atçılığın konkur növü üzrə CSI4\* kateqoriyalı Beynəlxalq turnir başa çatmışdır*

AzərTAc xəbər verir ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr edilmiş turnirin qalibi Azərbaycan idmançısı Patrik Mcentee olmuşdur.

Turnirin final mərhələsinin açılışında çıxış edən Azərbaycan Respublikası Atçılıq Federasiyasının prezidenti Elçin Quliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqımız və dövlətimiz qarşısındakı misilsiz xidmətlərindən, Ulu Öndərin ölkəmizdə idmanın inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğıdan danışıbmışdır.

Bildirilmişdir ki, turnirdə Azərbaycan, Gürcüstan, Polşa və İrandan ümumiliklə 28 idmançı 65 atla iştirak etmişdir. Turnirin ümumi mükafat fondu 265 min ABŞ dollarıdır.

Azərbaycanın dövlət himni səsləndikdən sonra beynəlxalq turnirin final yarışları başlamışdır. Azərbaycan idmançısı Patrik Mcentee “Zidane D” atı ilə turnirdə qələbə qazanaraq Heydər Əliyev kubokuna sahib olmuşdur.

Yarışda 2-ci yerə Polşa idmançısı Aleksandra Lusina “Kalinka MNM” atı ilə, 3-cü, 4-cü və 5-ci yerlərə İran idmançıları çıxmışlar.

Qaliblərə mükafatlar təqdim olunduqdan sonra Qarabağ atlarının keçidi olmuşdur.

Tədbir incəsənət ustalarının konsert proqramı ilə başa çatmışdır.



## HƏMVƏTƏNİMİZ BELARUSDA KEÇİRİLƏN TURNİRDƏ QIZIL MEDAL QAZANMIŞDIR

Belarusun Mogilyov şəhərində tay boks üzrə “Qızıl şir kuboku” turniri mayın 2-də başa çatmışdır

Kubokun mükafatları uğrunda Rusiya və Belarus boksçuları mübarizə aparmışlar. Rusiyanın Murmansk vilayətindəki Azərbaycan diasporunun təmsilçisi Əlihüseyn Şükürov AzərTAc-a bildirmişdir ki, Murmansk komandası vətənə 7 medalla dönmüşdür.

Qızıl medal sahibləri arasında 64 kiloqram çəki dərəcəsində çıxış edən həmvətənimiz Zamiq Ağayev də vardır.



### CÜDOÇULARIMIZIN 7 MEDALI

*Mayın 4-5-də cüdo üzrə “Böyük dəbilqə” turniri keçirilmişdir*

Yarışın ilk günü Amartuşın Daşadava (60 kq, Monqolustan), Tumurxulig Davaadorj (66 kq, Monqolustan), Rüstəm Orucov (73 kq, Azərbaycan), Ebru Şahin (48 kq, Türkiyə), Jaana Sundberg (52 kq, Finlandiya), Maryam Roper (57 kq, Almaniya) və Yordan Gerbi (63 kq, İsrail) fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxmışlar.

Azərbaycan milli komandasının üzvləri Nicat Şıxəlizadə (66 kq) gümüş, Hüseyn Rəhimli (73 kq) və

Kifayət Qasımova (57 kq) bürünc medal qazanmışlar.

Yarışların ikinci günündə cüdoçularımız Şahin Qəhrəmanov (90 kq) və Elxan Məmmədov (100 kq) fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxmışlar. Digər idmançımız Elmar Qasimov (100 kq) bürünc medala sahib olmuşdur.

Bununla da komandamızın hesabında üç qızıl, bir gümüş və üç bürünc medal vardır.

### HƏM QIZIL, HƏM DƏ REKORD!

Mayın 6-da Perunun paytaxtı Limada ağır atletika üzrə gənclər arasında dünya birinciliyində Azərbaycan yığmasının üzvü, Avropa çempionu Valentin Xristov 62 kq çəki dərəcəsində dünya çempionu adını qazanaraq, dünya rekordunu da yeniləyib.

Belə ki, birdənqaldırma hərəkətində hər 3 yanaşmasını uğurla yerinə yetirən Xristov, əvvəlcə 130, ardınca 135, sonda isə 138 kq çəkinin öhdəsindən gəlmişdir. Bununla, bu hərəkətdə qızıl medala yiyələnib.



### GƏNC VƏ YENİYETMƏ CÜDOÇULARIMIZIN BEYNƏLXALQ TURNİRDƏ 12 MEDALI

*Gənclər və yeniyetmələr arasında keçirilmiş cüdo üzrə beynəlxalq turnirində ölkəmizi təmsil edən komanda beş qızıl, üç gümüş və dörd bürünc medal qazanmışdır*

Türkiyənin İzmir şəhərində yeniyetmə və gənclər arasında cüdo üzrə beynəlxalq turnir mayın 1-də başa çatmışdır. Yarışda ölkəmizi təmsil edən Vahid Tanrıverdiyevin başçılığı altında 11 nömrəli Uşaq Gənclər İdman Məktəbinin (UGİM) üzvləri Nicat Məmmədli (30 kq), Sübhan İsraili (34 kq), Fuad Mirzəyev (55 kq), Əli Bayramlı (60 kq) fəxri

kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxmışlar.

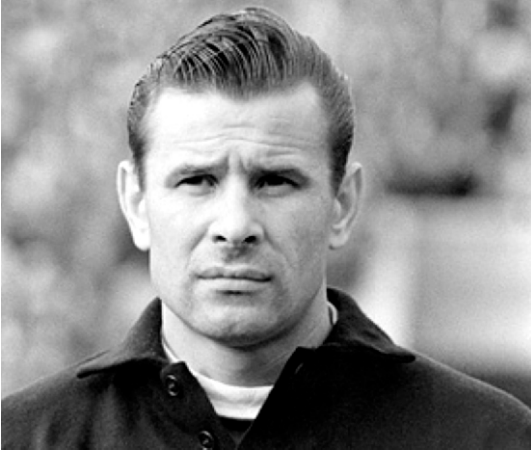
Səfər Şükürov (38 kq), Xəlil Cəlilzadə (60 kq-dan yuxarı) gümüş, Cavidan Dadaşov (60 kq-dan yuxarı) isə bürünc medal qazanmışlar.

Bununla da, komanda Vətənə beş qızıl, üç gümüş və dörd bürünc medalla qayıtmışdır.



## XX ƏSRİN ƏN YAXŞI QAPIÇISI HAQQINDA FİLM ÇƏKİLƏCƏK

*Vladimir Putin RF hökumətinə qapıçı Lev Yaşin haqqında film çəkilməsi barədə göstəriş vermişdir*



RF hökuməti bu il iyulun 1-dək əfsanəvi sovet futbolçusu Lev Yaşin haqqında bədii film çəkilməsi məsələsini həll etməlidir. Filmin ekranlara çıxması 2018-ci ildə Rusiyada keçiriləcək Futbol üzrə dünya çempionatına həsr edilə bilər.

RF Prezidenti Vladimir Putinin Sərəncamında deyilir: “Əfsanəvi sovet futbolçusu Lev Yaşinə həsr edilmiş bədii film yaradılması məsələsinə baxılsın. Tapşırığın yerinə yetirilmə müddəti – 1 iyul 2013-cü il”.

Xatırladaq ki, RF Prezidentinin birbaşa xətt formatında xalq ilə ənənəvi söhbətində Zinovyev soyadlı bir vətəndaş Putinə belə bir xahişlə müraciət etmişdi: “Prezidentdən təkidlə xahiş edirəm, futbol üzrə dünya çempionatına qədər “Yaşin” kinofilminin çəkilişinə kömək etsin”. Dövlət başçısı o vaxt bu müraciətə cavab olaraq belə demişdi: “Bilirsinizmi, görünür, bu xahiş ekranlara çıxmış “17 nömrəli əfsanə” filminə reaksiyadır. Həmin filmə təkcə Xarlamov haqqında deyil, həm də bizim yığma komandanı

bu səviyyəyə çatdırmış və Xarlamov kimi idmançı yetişdirmiş görkəmli məşqçilər haqqında söhbət gedir. Şübhəsiz, Lev Yaşin də bizim əfsanəvi idmançılardan biridir, yəqin ki, belə bir filmə tələbat olar. Əlbəttə, biz bu barədə fikirləşəcəyik”.

“17 nömrəli əfsanə” filmi 2013-cü ilin aprel ayında kinoprokata verilmişdir. Bu film başqa bir əfsanəvi sovet idmançısına – xokkeyçi Valeri Xarlamova həsr edilmişdir. Məlumdur ki, “17 nömrəli əfsanə” filminin premyerasından əvvəl Putin sovet xokkey ulduzlarının müşayiəti ilə həmin filmə tamaşa etmiş və filmin yaradıcı heyətinə təşəkkürünü bildirmişdir.

Lev Yaşin məşhur sovet futbolçusu, qapıçı, 1956-cı ildə Melburn Olimpiadasının çempionu, 1960-cı ildə Fransada Avropa çempionu, 1964-cü ildə İspaniyada Avropa çempionatının gümüş mükafatçısı olmuşdur. Lev Yaşinin klub karyerası bütünlüklə Moskvanın “Dinamo” komandası ilə bağlıdır. Bu komandanın heyətində o, beş dəfə SSRİ çempionu, üç dəfə SSRİ Kubokunun sahibi olmuşdur. Beynəlxalq Futbol Tarixi və Futbol Statistika Federasiyası Lev Yaşini XX əsrin ən yaxşı qapıçısı hesab etmişdir.

## BİRİNCİ AVROPA OYUNLARI İLƏ BAĞLI TƏQDİMAT

*San-Marinoda 2015-ci ildə Bakıda keçiriləcək Birinci Avropa Oyunları ilə bağlı təqdimat olmuşdur*

Mayın 18-də San-Marinoda Avropa Olimpiya Komitəsinin (AOK) 34-cü seminarı və Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin Olimpiya Həmrəyliyi Forumu keçirilmişdir. Tədbirdə Avropa Olimpiya Komitəsinə üzv olan Milli Olimpiya Komitələrinin nümayəndə heyətləri iştirak etmişlər.

Üç gün davam edən seminar və forumda Azərbaycanı Milli Olimpiya Komitəsinin beynəlxalq əlaqələr idarəsinin rəisi Könül Nurullayeva təmsil etmişdir. K.Nurullayeva seminarda “Bakı 2015” layihəsi haqqında geniş məlumat vermiş və Avropa Oyunlarının yüksək səviyyədə təşkili üçün Azərbaycanda böyük potensialın olduğunu vurğulamışdır.



## QIZLARIN MƏKTƏBDƏ İDMANLA MƏŞĞUL OLMALARINA İCAZƏ VERİLDİ

*Səudiyyə Ərəbistanında özəl qız məktəblərində təhsil alan şagirdlərin idmanla məşğul olmalarına icazə verilib*

Milli Təhsil Nazirliyi tərəfindən verilən tapşırıqda özəl qız məktəblərində idmandan dərslər deyəcək müəllimlərin hazırlanmasının və şagirdlərin idmanla yalnız müvafiq geyimlərlə məşğul olmasının vacibliyi bildirilir.